

S. Sayısı : 11

Inhisarların idaresi hakkındaki 1660 numaralı kanuna müzeyyel 2159 sayılı kanunun 9 uncu maddesine bir fıkra eklenmesine dair kanun lâiyhası ve Gümrük ve inhisarlar encümeni mazbatasile Tuz kanunu lâiyhası ve Gümrük ve inhisarlar, İktisad, Adliye, Maliye ve Bütçe encümenleri mazbataları (1/623,1/47)

Inhisarların idaresi hakkındaki 1660 numaralı kanuna müzeyyel 2159 sayılı kanunun 9 ncu maddesine bir fıkra eklenmesine dair kanun lâiyhası ve Gümrük ve inhisarlar encümeni mazbatası (1/623)

T. C.

Başvekâlet

Kararlar müdürlüğü

Sayı : 6/3353

27 - IX - 1936

Büyük Millet Meclisi Yüksek Reisliğine

2159 sayılı kanunun 9 ncu maddesine eklenen fıkra hakkında Gümrük ve inhisarlar vekilliğince hazırlanan ve İcra Vekilleri Heyetince 29 - IX - 1936 tarihinde Yüksek Meclise arzı kararlaştırılan kanun lâiyhası esbabı mucibesile birlikte sunulmuştur.

Başvekil

İ. İnönü

Mucib sebebler lâiyhası

Bu sene havaların çok yağışlı geçmesi, Orta ve Doğu Anadolu'da tuz çıkarma işlerini pek geri bırakmıştır.

Her sene haziran başlarında tuz çekilebilirken bu seneki yağmurlar temmuz ortalarında dahi tam manasile istihsale başlanmasına mâni olmuştur. Bu verim eksikliğinin ağustos ve eylül aylarında telâfisi için tedbirler alınmış ise de yağmurların devam etmekte olmasından ve hâsıl olan tuğyan ve sellerden bir kısım tuzlarımızda mevcut tesisat az veya çok bozulmuştur. Bundan sonra havalar müsaid gitse de istihsalin yarıya düşmesi beklenebilir.

Binaenaleyh, hayatî ihtiyaçlar arasında bulunan tuzun muhakkak gibi görülen buhranını halka hissettirmeden önlemek üzere tuzsuz kalacağı derpiş olunan mıntakalara uzaklığına yakınlığına bakılmaksızın yollar kapanıp muvasala kesilmeden evvel şimdiden ve müstacelen kaya, göl veya deniz tuzu yetiştirmek zarureti kendisini göstermiştir.

Halbuki, 2159 sayılı kanunun 9 ncu maddesi; ambarlara sevkolunacak tuzlar satış fiyatlarının, kanunî fiata yalnız nakliye ve sigorta masraflarının ilâvesile tesbitini âmir bulunmaktadır. Bu kayidle bilfarz Çamaltından Erzuruma, Siirde veya daha içerilere gönderilecek tuzun sekiz kuruştan satışa çıkarılması lâzımgelsecektir ki, bu takdirde normal vaziyette mıntakası tuzlarından nihayet 4 - 4,5 kuruşa beslenmekte olan her hangi bir yer bu günkü fevkalâde durum dolayısıyla gönderilecek tuzu 3,5 - 4 kuruş fazlasile tedarik zorunda buluncaktır.

Halka ucuz tuz yedirmek prensibine aykırı düşecek olan bu fiyat yükselmesine meydan verme-

u gibi fevkalâde hallerde ambar ve tuzlaların normal satış fiyatlarını muhafazayı teminen mır kanununun 9 ncu maddesine bir fıkra eklenmesi muvafık görülmüş, ve kanun lâyihası bu 21a kaleme alınmıştır.

Gümrük ve inhisarlar encümeni mazbatası

T: B: M. M.

Gümrük ve inhisarlar encümeni

Esas No. 1

Karar No. 1/623

13 - XI - 1936

Yüksek Reisliğe

2159 sayılı kanunun 9 ncu maddesine bir fıkraya eklenmesi hakkında Başvekâletin 27 teşrinievvel 1936 tarih ve 6/3353 numaralı tezkeresile Büyük Meclise sunulan kanun lâyihası encümenimize havale edilmekle Gümrük ve inhisarlar vekili Rana Tarhan ve İnhisarlar umum müdürlüğü tuz kısmı müdürü Cavid Ekinin huzurlarile müzakere edildi.

Bu senenin yağışlı geçmesi dolayısıyla bazı mntakalardaki memlehalarda tuz bulunmaması yüzünden o mntakalardaki halkın ihtiyacı ancak uzak mntakalardan tuz sevk edildiği ve 2159 numaralı kanunun 9 ncu maddesine göre de memleha fiatına nakliye ve sigorta fiatları zammedilerek satıldığı takdirde o mntakalar halkı için şimdiye kadar satın aldıkları fiatdan üç ve dört kuruş gibi bir fazla ile tuz temin etmek zarureti hâsıl olacaktır. Bu ise bir kısım halkın hayatı ihtiyacı üzerinde zorluk tevli edeceğinden bu mntakalarda şimdiye kadar mevcud olan fiatla tuz mubayaasını temin maksadile Hükümetçe sevk edilen bu kanun lâyihası heyeti umumiyesi itibarile encümenimizce kabul edilmiş ve maddelere geçilmiştir.

Madde 1 : Hükümetin teklif ettiği bu maddeden maksadı memlehalarda tuz bulunmayan mntakalara en uzak memlehadan dahi tuz sevk edildiği takdirde bu tuzun üzerine ne miktar masarifi nakliye ve sigorta zammedilirse edilsin bu miktar nazarı itibara alınmayıp bu mntakaların kendilerine mahsus memlehalardan alınıp ambarlarda ve satış yerlerindeki satış fiyatlarına kadar tuz fiyatlarını indirerek satmak için İnhisarlar vekâletine salâhiyet veril-

mesi olduğundan encümenimiz de aynı maksadla maddeyi aynen kabul etmiştir.

Madde 2 : Haziran iptidasında başlayan tuz çekimi bu seneki yağmurlar dolayısıyla son zamana kadar geri kaldığı ağustos iptidalarında Hükümetçe görülerek vesaitsizlik yüzünden kış mevsimindeki sevkiyatın imkânsızlığı ve müşkilâtı nazarı itibara alınarak ağustos iptidasından itibaren bu kabıl mntaka ambarlarına tuz sevk edilmiştir.

O tarihlerde sevk edilen bu tuzların birinci madde hükmüne göre satılabilmek salâhiyeti kanuniyesi almak için teklif edilen ikinci maddede kanunun 20 ağustos tarihinden muteber olması muharrerdir.

Bu zaruret encümenimizce kabul edilmiş ise de bunun muvakkat madde olarak yazılması daha ziyade muvafık görülmüş ikinci madde muvakkat madde olarak tadilen ilâve edilmiştir.

Madde 3 : Yukarıda yazılan mucib sebeplerden dolayı Hükümetin teklif ettiği ikinci madde tarihi neşrinden itibar edilmek suretile tadilen kabul edilmiştir.

Madde 4 : Hükümetin üçüncü maddesi dördüncü madde olarak aynen kabul edilmiştir.

Havalesi mucibince Bütçe encümenine tevdi edilmek üzere Yüksek Reisliğe sunuldu.

Gümrük ve İn. E. Reisi	M. M.	Kâtib
Çorum	İstanbul	Balkesir
İ. Eker	S. Uraz	S. Gökçül
Sinob	Aydın	Eskişehir
H. Orucoğlu	N. Göktepe	Özdamar
Mardin		Yozgad
Abdürrezzak Şatana		Ekrém Pekel

HÜKÜMETİN TEKLİFİ

2159 sayılı kanunun dokuzuncu maddesine eklenen fıkra hakkında kanun lâyihası

MADDE 1 — 2159 sayılı kanunun 9 ncü maddesine aşağıdaki fıkra eklenmiştir:

(Muhitinin tuz ihtiyacını temin edemeyecek tuzlarla ambarlara mmtakaları tuzlalarından başka her hangi bir tuzla veya ambardan sevk edilecek tuzların fiyatını, kendi mmtakalarından tedarik edilen tuz satış fiyatlarına kadar indirmeye Gümrük ve inhisarlar vekâleti salâhiyetlidir).

MADDE 2 — Bu kanun 20 ağustos 1936 tarihinden itibaren meridir.

MADDE 3 — Bu kanunun hükmünü icraya Gümrük ve inhisarlar vekili memurdur.

29 - IX - 1936

Bş. V.	Ad. V.	M. M. V.
<i>İ. İnönü</i>	<i>Ş. Saracoğlu</i>	<i>K. Özalp</i>
Da. V. V.	Ha. V. V.	Ma. V.
<i>S. Arıkan</i>	<i>Ş. Saracoğlu</i>	<i>F. Ağralı</i>
Mf. V.	Na. V.	İk. V.
<i>S. Arıkan</i>	<i>A. Çetinkaya</i>	<i>C. Bayar</i>
S. İ. M. V. V.	G. İ. V.	Zr. V. V.
<i>Rana Tarhan</i>	<i>Rana Tarhan</i>	<i>C. Bayar</i>

GÜMRÜK VE İNHİSARLAR ENCÜMENİNİN DEĞİŞTİRİŞİ

2159 sayılı kanunun 9 ncü maddesine eklenen fıkra hakkında kanun lâyihası

MADDE 1 — Hükümetin birinci maddesi aynen.

MUVAKKAT MADDE — Birinci maddede gösterilen sebeplerle zikrolunan mmtakalara 1 ağustos 1936 tarihinden sonra gönderilmiş ve satılmış olan tuzlar için de, mezkûr madde hükmü tatbik olunur.

MADDE 2 — Bu kanun neşri tarihinden mu-teberdir.

MADDE 3 — Hükümetin üçüncü maddesi aynen.

Tuz kanunu lâiyhası (1/47)

T. C.

Başvekâlet

Kararlar müdürlüğü

Sayı : 6/1001

22 - IV - 1934

Büyük Millet Meclisi Yüksek Reisliğine

Gümrük ve inhisarlar vekilligince hazırlanan ve İera Vekilleri Heyetince 17 - IV - 934 te Yüksek Meclise arzı kararlaştırılan tuz kanunu lâiyhası esbabı mucibesile birlikte Yüksek huzurlarına sunulmuştur efendim.

Başvekil
İsmet

Tuz inhisarı kanunu lâiyhası esbabı mucibesi

Efrat tarafından istihsal edilen tuzlardan bir resim almak şekline nihayet veren ve tuz imali ve istihsalini Devlet inhisarına alan 1278 tarihli tuz talimatnamesinin - bazı hükümleri muhtelif tarihlerde neşredilen nizamname, irade ve kanunlarla değiştirilmiş ise de - umumî hatları bu güne kadar tatbik edilmekte bulunmuştur.

Gerek yarım asırdan fazla bir zaman evvel yapılmış olan bu talimatname ve gerek daha sonra muhtelif mevzuattaki müteferrik hükümler tuz işlerine ait kanunî esasların kolaylıkla kavranmasını temin edemediğinden tatbikatın verdiği neticelere göre bir taraftan bu günün ihtiyaçlarına uygun yeni hükümler koymak ve diğer taraftan mevcut münferit hükümleri birleştirmek üzere yeni bir kanun lâiyhasının tanzimi lüzumu kendisini göstermiş ve işbu kanun lâiyhası kaleme almıştır.

Lâyiha tanzim olunurken, muhtelif memleketlerin tuz hakkındaki mevzuatı tetkik edilmiş ve memleketimizde tatbiki mümkün ve faydalı görülen kısımlarından istifade olunmuştur. Tuz üzerindeki mevzuat üç esasa irca olunabilir:

- 1 - Tuzdan bir resim almak suretile istihsal, ithal ve satışını serbest bırakmak,
- 2 - İstihsal, ithal ve satışını inhisara tâbi tutmak. (Tam inhisar),
- 3 - Yalnız istihsal ve imalini inhisar altına alıp satışını serbest bırakmak (Kısmî inhisar),

Pek zengin tuz membalarına malik olan ve 70 senedenberi Devlet elinde bulunan tuz istihsalini bizim memleketimizde serbest bırakmanın mevzuabaks olamayacağı tabii olduğundan birinci şık üzerinde tevakkufa mahal görülememiştir.

Tam inhisar usulü, bilhassa İtalya ve İsviçrede tatbik olunan bu sisteme göre inhisar altında istihsal edilen tuzlar inhisar teşkilâtı ve bayileri vasıtasile memleketin her tarafında kapalı kaplar içinde müsavi fiatle satılır. Bu sistemin başlıca faydası, memleketin her tarafında tuzun aynı fiatle satılması ve havayici zaruriyeden olan bu maddenin müstehlikler tarafından uzak yakın bütün mmtakalarda müsavi fiatle tedarik olunabilmesidir Buna ilâveten tuz istihsali az olan mmtakalarda bazı sermaye sahiplerinin mevcut tuzu toptan satın alarak ihtikâra sâpmalarının ve serbest satılan tuzlara kum, toprak karıştırmak suretile hile ve tağşiş yoluna girmelerinin önüne geçilmiş olması gibi faydalar zikredilebilir.

Bu sistem, muvaffakiyetle tatbik olunabilmek için geniş teşkilâta ve pek vâsi ve müsait yol sebekelerine ihtiyaç vardır.

Filhakika, tuz, tütün ve müskirat gibi mükeyyifattan sayılacak maddelerden olmayıp havayici zaruriyedendir. Ve kezalik tütün ve müskirat gibi az bir kemiyetle büyük ihtiyaçları tatmin etmek vafında değildir. Meselâ memleketimizde tütün sarfiyatı on milyon kilo olduğu halde, tu, sarfiyatı bunun on mislinden fazladır. On milyon kilo tütün her yerde ve icap ettiği zamanlarda ihtiyacı temin edecek miktar ve derecede bulundurmamak hususunda bazan müşkülâta tesadüf edilirken, yüz yirmi milyon kilo tuzun hiç bir tarafta ihtiyacı tazyik etmeyecek şekilde muntazaman tevziinde ne kadar büyük güçlüklerle karşılaşacağı tahmin olunabilir.

Tütün ve müskirat için teşkilât yapmakta lüzum ve fayda görülmiyen en uzak nahiye merkezlerinde bile tuz ambarlarının tesisine lüzum hâsıl olacağı ve bu yüzden idare masrafı artacağı ve memleketimizin bilhassa şark mntakalarında senenin altı ayında nakliyat ve sevkiyat yapmanın imkânsızlığı nazarı dikkate alınınca, tuz satışının da inhisar altında idaresi şekli memleketimizde kabili tatbik görülemedi. Bundan maada tuz satışının, inhisar altına alınması tuzun daha ucuz fiatle satışı temin edilmiş olmayacak, bilâkis fiat bazı mntakalarda şimdikinden daha çok pahalılaşmış olacaktır. Filhakika tuzları çok olan mntakalarda hemen bütün köylüler kendi vasıtaları ile tuzlardan kanunî fiat üzerinden tuzlarını alıp ihtiyaçlarını temin ettikleri halde satış inhisarı usulünün kabulü halinde her tarafta meri olacak fiat üzerinden satın alabileceklerdir. Bu fiat ise yalnız tuzların kanunî fiyatını değil aynı zamanda nakliye ücretleriyle diğer bazı masrafları da ihtiva edeceğinden bu defa köylü alacağı tuz için kanunî fiyatın fevkinde bir meblâğ tediyesine mecbur kalmış olacaktır.

Tam inhisar usulü, bu kabîl mahzurları dolayısıyla taammüm edememiştir.

Kısmî inhisar usulü, Romanya, Yunanistan, Avusturya ve daha bir çok memleketlerde tatbik edilen bu sisteme göre tuzun yalnız istihsalı inhisara tâbi tutulmuş olup satışı serbest bırakılmıştır. Bizim memleketimizde de şimdiye kadar bu usul cari olmuştur. Yukarıda izah edilen sebepler bu usulü değiştirip tam inhisara girmeyimümkün ve caiz kılmadığından takdim edilmekte olan kanun lâyihası da yine kısmî inhisar sisteminde göre tanzim olunmuştur. Bu sistemin başlıca mahzuru, bazı tüccarın ihtikâra sapması keyfiyeti olup, muhtelif mahallerde açılan ambarlarda yapılmakta olan satışlarla böyle bir ihtikâra esas itibarile meydan verilmemektedir.

Binaenaleyh tuzla ve ambarlardaki muayyen ve mutedil satış fiyatlarıyla memleket dahilindeki umumî tuz satış fiyatları tanzim edilmekte ve tüccar ile diğer erbabı ihtiyacın alım ve satım muameleleri bu kanunda yazılı şartlar dairesinde serbest bırakılmaktadır. Bu tarzı muamele tütün ve müskirat inhisarlarının yeknasak satış sisteminden ayrılmakta olduğundan bütün inhisarların aynı usul ve sistem dahilinde işletilmesi lâzım geleceği yolundaki arzu ve temenniye muhalif görünmekte ise de tuz inhisarının mevzu ve mahiyetinin icabı olan bu vaziyet mezkûr inhisarın tesisinden maksut olan gayeyi ihlâl etmediği ve ayrıca esaslı bir mahzuru da mevcut olmadığı cihetle burada diğer inhisarlardan ayrı bir satış sistemi takibine lüzum ve zaruret vardır.

Filhakika bu sistemde tuzu her yerde aynı fiatle satmak gibi inhisara tâbi mevzu için aranılan ve oldukça cazip görülen bir muameleyi ihtiyara imkân yoksa da bu muamelenin behemehal lâzım ve zarurî olduğu da ispat edilemez. Çünkü inhisara tâbi olmamakla beraber tuz kadar havayici zaruriyeden addedilen buğday, un, piring, şeker ve bunlara mümasil emtianın da her yerde aynı fiat üzerinden satılması yolunda bir ihtiyaç hiss olunmuş değildir. Mevzubahs emtianın her mahaldeki fiyatları umumî rekabetin tesirine tâbi olmaktadır.

Kaldı ki, tuz fiyatlarında nâzımlık işi yukarıda da arzolunduğu üzere idare tarafından müessir bir şekilde ifa edilmektedir.

Maamafih inhisara tâbi tutulan mevaddın dahilinde satışının serbest bırakılması prensibi Cümhuriyet idaresince vaktile tesis edilmiş olan şeker ve petrol inhisarlarında kabul ve tatbik edilmiştir. Bu inhisarların mevzuatına göre hariçten alınan ve dahildeki fabrikalardan istihsal edilen şekerlerin maliyet fiyatlarına icap eden masraflar ilâve edilerek her mahaldeki depoların satış fiyatları tesbit edilmiş idi, inhisarın muhtelif depoları şeker ve petrolü muhtelif fiyatlarla sattıkları gibi o depolardan mal alan tüccarın satış fiyatları hiç bir tekayyüdata tâbi tutulmamış idi.

Takdim olunan yeni lâyiha ile kabul edilen sistemde her ambarın her sevkiyata göre değişen

ayrı bir satış fiati olması lâzımgelmekte ise de fiat değiştirmeye bais yegâne unsur olan nakliye ücreti bilhassa aynı mntakanın sahillerinde tefavüt etmemekte olduğundan tatbikatta Karadeniz, Akdeniz, Marmara denizi sahillerindeki ambarlar yeknesak birer fiat grubu teşkil etmektedirler. İdare bu noktada bir az daha ileri giderek inhisarlarda tetkikat yapan Amerikalı mütehassısların tavsiyeleri veçhile tuz fiatlerini birini tuzlara, diğeri ambarlara mahsus olmak üzere yalnız iki muayyen dereceye hasır imkânını da araştırmış ise de tuzla ve ambarlardan tüccarın mal alıp diledikleri mahallerde satmaları serbestisi mevcut oldukça böyle bir şeklin tatbiki kabil olamayacağı anlaşılmıştır. Ambarfiatleri, tuzların muayyen ve kanunî fiatlerine ilâve edilen masrafların heyeti mecmuasından tereküp eder. Binaenaleyh, tuzlalara uzak ambarların satış fiatleri yüksek ve tuzlalara yakın ambarların satış fiatleri aşağı olur. Tavsiye veçhile bilûmum ambar fiatlerini müsavi kılmak için uzak ve yakın ambarların bütün nakliye masraflarını bilûmum ambarlara müsavi bir tarzda tevzi etmek icap eder ki bu takdirde, bilfarz İzmir ve İstanbul ambarları satış fiatlerinin yükselmesine mukabil Ankara, Artvin, Mersin, Adana ve ilh. ambarlarının satış fiatleri düşürülmüş olacak ve idare uzak ambarlara yapacağı nakliyat için ihtiyar edeceği fazla masrafları yakın ambarların fiatlerine yapmış bulunacağı zamlarla telâfi etmiş olacaktır.

Bu farziyenin tahakkuku için yakın ambarların satışlarının inkitaa uğramaması lâzımdır. Hal buki tüccar bu vaziyetten istifade ederek yakın ambarların bulunduğu mahallerde daha ucuz fiatle tuz satmak fırsatını bulacağından mezkûr ambarların satış büsbütün duracak ve idarenin satışları tamamen yüksek nakliye masraflı uzak ambarlara inhisar ederek bittabi miktarı şimdiden tayin edilmeyen zararlara uğratacaktır. Binaenaleyh lâyihaya böyle bir kaide konulmuş ve yalnız bazı mntakalarda görülecek lüzum ve zarurete göre ucuz tuz satabilmek için tuzla ve ambarların fiatlerini arttırmak ve eksiltmek salâhiyeti istenmekle iktifa edilmiştir. Bu salâhiyet bilhassa fiatleri mümkün olduğu kadar yeknasak kılmak ve fiat tahavvüllerini bir kaç mntakaya hasretmek için kullanılacağı gibi ayrıca memleketin tediye kabiliyeti az ve hayvanları çok olan mntakalarda tuzu ucuzlatmak ve aradaki fark diğeri mntakalar fiatine zammederek varidatta husule gelecek noksanı telâfi etmeğe matuf bir ameliyenin icrası için de istimal olunabilecektir. Ancak bu bapta yapılmış bir tecrübe olmadığı cihetle böyle bir ameliyenin verebileceği neticeler hakkında şimdiden bir fikir dermeyanına imkân olmadığından bu ameliyenin evvelâ gayet mahdut bir mntakada tecrübe edilerek vereceği neticeye göre ya tevsî ve teşmîli cihetine gidilmesi veya büsbütün sarfı nazar olunması icap eder.

Tuz inhisarında takip olunan sistemlere taallûku olmayan en mühim nokta, dahilde istihlâk edilecek tuzların fiati meselesidir. Bu da Devletin tuzdan temin etmek istediği varidatın miktarına göre tuzlalar için tesbit edilecek satış fiatine tâbidir.

Binaenaleyh, tuz fiatlerinin ucuzlatılması yolunda umumen dermeyan olunan talep ve temenileri tuzun temin ettiği varidata taallûk ettirmeksizin mütalea etmeğe imkân yoktur.

Bizim bu hususta yaptığımız tetkikat ve vardığımız neticeler şöyledir:

Tuz istihsalâtının pek ehemmiyetsiz bir kısmını teşkil eden ihracata mahsus balık, peynir ve saire gibi mevaddı gıdaiyeye lâzım olan tuzlarla tabaklıkta ve henüz memleketimizde mevcut olmayan kimyevî sanayide kullanılacak tuzlar için lâyihada görüleceği üzere prim ve ucuz fiat esasları kabul edilmiş ve istihsalâtın bu kısmı için tuzun ucuzluğu temin edilmiştir.

İhracata mahsus mevaddı gıdaiye tuzları için verilmesine 930 senesinde başlanan primler mezkûr ilk senede (4998) lira, 931 de (23 883) lira ve 932 de (28187) liradan ibarettir. Tabaklıkta kullanılacak tuzlar petrol ile tağyir edileceği ve başka suretle istimali kabil olmayacağı cihetle bunun ucuzlatılması varidata zikre şayan noksanlık gelmez.

Kimyevî sanayi büsbütün yeni bir mahalle sarfolacağından bu sanayide kullanılacak tuzların maliyet fiatle verilmesi bu gün temin edilmekte olan varidata hâlel vermez.

Tuz istihlâkâtının umumî yekûnu insanlarla hayvanların istihlâkâtında toplanır ve Devlet varidatı da işbu istihlâkâtın istihsal olunur. Memleketimizde istihsal olunan tuzlar yüz yirmi, yüz otuz milyon kilo arasında tehalûf etmektedir. Gerek fiatta ve gerek tuzun nevinde bir tefrik ve tahsis yapılmamış olduğundan bunun ne kadarının insanlar ve ne kadarının hayvanlar tarafından sar-

fedilmekte olduğu malûm değildir. Fennen kabul edilen esaslara göre bir insanın vasatı olarak senede beş kilo ve koyun, keçi gibi küçük baş hayvanların senede 1 800 ve inek, öküz, beygir, deve gibi büyük baş hayvanların vasatı senede on kilo tuz sarfetmeleri lâzımgeldiğine göre, memleketimiz halkının bir senede takriben, (70 milyon kilo ve hayvanların da yine takriben (yüz on iki) milyon kilo tuz istihlâk etmeleri icap eder ki, bu günkü sarfiyat bundan (50), (55) milyon kilo kadar noksanır. Bu noksanın tamamen kaçakla temin edildiği iddia edilemez. Memleketimizin bir çok taraflarında arazi çorak ve tuzlu olduğundan hayvanların ihtiyaçlarının kısmen bu suretle temin olunduğu ve (hudutlarla) kapalı tuzlalardan yapılan kaçakçılığın da diğer bir kısım istihlâkâta tekabül ettiği ve nihayet istihlâkâtın hakikat ve fiilyatta mutlaka fennî esas ve nisbete çıkması lâzım gelmediği düşünülürse bu günkü sarfiyatın haricinde kalan elli milyon kilodan kaçığa isabet eden kısmın mühim bir miktara baliğ olamayacağı tahmin olunabilir.

Bir çok memleketlerde hayvanlar için tağyir edilmiş ucuz tuz esası kabul olunmuştur. Tağyir için kullanılan maddeler ki oksit döfer, kömür tozlarıdır. Tuzu yalnız insanların rağbet etmeyecekleri bir renge sokmakta olup hayvanların da mühtaç olduğu hassai gıdaiesine halel getirmemektedirler. Her halde tağyir usulünün insanlar tarafından istihlâk edilmemesine matuf olan maksadı tamamen temin etmesi şüphelidir. Toz ve toprakla karışık ve yemeğe gayri salih kaçak tuzların insanlar tarafından istihlâk edildiği görülmekte olduğuna göre mugayyer tuz istihlâkâtının tatbikatta yalnız hayvanlara hasrını mümkün göremiyoruz. Bunu bir an için mümkün dahi farzetsek bu günkü umumî istihlâkâtın her halde yarısına - altmış milyon kiloya - varacak bir miktarının tağyir edip fiatini ucuzlatmak icap eder ki, bu bapta düşünülebilecek tenzilât üç kuruştan daha az olamayacağını yani tuz fiatının altı kuruştan üç kuruşa indirmek lâzım geldiğine göre varidata yapacağı bir milyon sekiz yüz bin liraya varır. Tağyir için ihtiyar olunacak masrafları ve kaya tuzlarını tağyir edebilmek için evvel emirde öğütme tesisatı vücade getirilmesi icap edip bunun da masrafı arttıracığını ayrıca nazarı dikkate almak lâzımdır. Halbuki insanlara ayırdığımız mütebaki altmış milyon kilonun bir kısmı da yukarıda arz olunduğu üzere tağyir edilmiş ucuz tuza intikal edeceğinden farkın çok daha artacağına şüphe edilemez. Hayvanlara ucuz tuz temin etmek için hatıra gelen çarelerden biri de hayvan sahiplerine ellerindeki sayım vesikalarına göre münasip miktarda pirim vermek yani tabiri aharla o hayvanlar tarafından istihlâk edildiği farz olunan tuzların fiatinden yapılacak tenzilâtı naktten kendilerine reddetmek usulü ise de asıl maksat hayvanlara tuz yedirmek keyfiyeti olup sahiplerine para vermekle bu maksadın husulüne hizmet edileceğine ihtimal olmadığından böyle bir usulün tatbikından faide yerine zarar görülmesi muhakkaktır.

Kaldı ki bu bahiste tuz fiatini üç kuruşa indirmekle de maksadın temin edileceği yani bu sayede hayvanlara daha fazla tuz verileceği de muhakkak değildir. Bilâkis Kars ve Bayazıt mntakalarında yapılan fiat tenziltâr bu bapta müsait bir netice vermemiştir. Türkiyenin en çok hayvanlara malik olan bu mntakasının en büyük tuzlaları olan kâğızman ve kulp tuzlalarında 932 haziranından beri satış fiatleri yarı yarıya yani altı kuruştan üç kuruşa indirildiği halde mntaka itibarile bütün sene zarfında elde edilen satış şfazlası yüzde 18 i geçmemiştir ve fakat varidattaki noksanlık yüzde 32 yi bulmuştur.

Kağızman ve kulp tuzlaları birlikte o mntakanın tuz ihtiyacını temin eden Bar, Narman, Sagırkaya, Oltı tuzlarının 929 senesindenberi sattıkları tuz miktarile elde ettikleri hasılat şöyledir:

	Satış kilo	Hasılat lira	
929	4.218.018	256.861 08	6 kuruştan
930	4.220.447	253.226 82	6 »
931	4.461.580	267.694 80	6 »
931	5.249.762	182.312 02	3 »
933 (6 aylık)	3.446.479	126.492	3 kuruştan Kağızman, Kulp tuzlarında 3 kuruştan Bar, Narman, Sığırkaya, Oltu tuzlarında 6 kuruştan satış yapılmıştır.

932 de fiatin yarı yarıya tenzil edilmesine rağmen 932 senesinde satılabilen fazla miktar (78 182) kilodan ibaret kalmış ve eksilen hasılatla (85 382) liraya varmıştır.

Şu halde iki tuzlada yapılan tenzili fiat aynı hinterlant içinde bulunan dört tuzla satışlarını da kısmen almış bulunmakta ve satış fazlalığı % 18 nisbetini geçmemektedir. En kesif hayvan mntakasında yapılan tecrübenin ortaya koyduğu bu rakamlar tuzun % 50 nisbetinde ucuzlatılması halinde dahi ehemmiyetli addolunabilecek bir sarfiyat fazlalığının temin edilemeyeceğini göstermektedir. Bu netice umumî istihlâkâtta tezayüt kabiliyetinin zan ve tahmin edildiği derecede geniş olmadığını anlatmakla beraber aynı zamanda bizim için çok ucuz bir fiat addedilen üç kuruşun bile memleketin tekniî istihlâk kabiliyetini toplamağa kâfi olmadığını da ifade eyler.

Bu sebep ve neticeler takdim olunan lâyhada bu gün meri olan tuzla satış fiyatını ucuzlatan bir madde teklif etmeliğimize mani olmuştur.

Hetr ne kadar tuzlalar fiyatının bu günkü hadde iblâğ edildiği 925 senesinden beri umumî ve iktisadî hayatta hasıl olan değişiklikler ve eşya fiyatındaki tenezzüller tuz fiyatının az çok indirilmesini muvafık ve faideli kılmakta isede yukarıda da arzolunduğu üzere bunun varidatı müteessir etmeyecek bir şekli bulunamamıştır.

Tuzla fiyatından azaltılacak beher kuruşun varidat üzerinde yapacağı eksiklik bir milyon iki yüz bin liradır. Üç kuruş eksiltmekle elde edilebilen satış fazlalığının bir ve hatta iki kuruş tenzilatla temin edilebileceğine de ihtimal verilemeyeceğinden iki kuruşa kadar tenzilat icrası derpis edilirken muhtemel satış fazlalığının hiç hesaba katılmaması daha ziyade ihtiyata muvafık olur.

Memleketimizde tuz satış fiyatlarının muhtelif zamanlardaki tahavvülâtile bu günkü hudutlar dahilinde o zamanlarda yapılan satışlar hakkında istihsal olunabilen rakamlar aşağıda gösterilmiştir.

A - 1328 «1912» tarihine kadar tuzlarda satış fiyatı 0,25 kuruştur.

B - 5 ağustos 328 tarihli ve 229 numaralı harp vergisi kanunile bu fiyat 0,25 ilâvesile 0,50 kuruşa iblâğ olundu.

C - 24 kânunuevvel 333 «1917» tarihli kanunla 1 kuruşa çıkarıldı.

D - 23 eylül 336 «920» tarihli kanunla 3 kuruşa,

E - 8 nisan 340 «924» tarihli kanunla 4 kuruşa,

F - 3 mart 341 tarihli «925» ve 575 numaralı kanunla 6 kuruşa yani bu günkü haddine iblâğ edildi.

Tuzla fiyatları 0,25 iken elden çıkan memleketler istihlâkâtı da dahil olmak üzere senelik satış 250 000 ton 0,50 kuruş iken 175 000 ton ve bir kuruş iken de 125 000 tondur.

Bu günkü Türkiye hudutları dahilinde ise tuzla fiyatları 3 kuruş iken senelik 107 000 ton, 4 kuruş iken 137 000 ton ve halihazır satış fiyatı olan 6 kuruş ile de en çok 131 000 ve en az 121 000 vasatı 126 000 tondur.

Tuz kanunu lâyihası

Birinci fasıl

Umumî hükümler

Tuz inhisarının mevzuu, şekli ve tuzlalar

Maddelerin esbabı mucibesi

Madde: 1 — 1278 tarihinden beri tuz istihsali ve imali Devletin inhisarı altında bulunmasına ve bu kanunla tuza müteallik eski mevzuatın ilgası tabii olmasına göre mühim bir varidat membar olan tuzun eskiden olduğu gibi inhisar altında idaresini temin zımında tanzim ve fevkalâde vaziyet ve zaruretlere karşısında hariçten tuz celbini mümkün kılmak için de maddeye ithal inhisarı kaydı ilâve olunmuştur.

Madde: 2 — İşbu maddede yenecek tuz ile bu kanun ahkâmına göre tuz sayılması lâzımgelen maddeler tarif edilmiştir.

Madde: 3 — Arazi kanununun 10 uncu maddesine müsteniden 28 temmuz 1278 ve 22 teşrinsani 1278 tarihli tezkereyi samiyelerle teyit edilen bu hükümler müruru zamanla tatbik kuvvetini zayi etmiş olduğundan ve tuzlaların hariminde eşhası hususiye ve hükmiyeye ait arazi bulunması istihsale müessir olmakta ve kaçakçılığın tevessüüne meydan vermekte bulunduğundan işbu hükümlerin daha sarîh ve Hazine hukukunu muhafaza edecek bir şekilde tedvini lâzımgelmiş ve bu maksatla madde kanuniye tanzim kılınmıştır.

İkinci fasıl

Tuz fiatleri ve satışları

Madde: 4 — İşbu maddenin birinci fıkrası 3 mart 1341 tarihli ve 575 numaralı kanunda yazılıdır. Maddenin ikinci fıkrasıyla da bazı tuzlalarda müşteri vesaiti nakliyesinin fennî tesisat dolaşısıyla tuzlaların bulunduğu mahalle kadar gelmesi mahzurlu olduğu ve bazı tuzlalarda tuzun uzun mesafelerden nakli hasebile fazla nakliye ücreti verildiği (Çamaltı, Tuzgölü muhitindeki tuzlalar) cihetle bu gibi tuzlalarda satılan tuzların müşteri vesaitine nakli ve tuzun satış mahallerine getirilmesi için idarece ihtiyar olunan ve her zaman azalır çoğalması mümkün bulunan bu masrafların tesbiti ile satış fiyatına zammedilerek tahsili temin edilmek istenmiştir.

Madde: 5 — 2159 numaralı kanun ile bu esas kabul edilmiş olduğundan esbabı mucibe zikrine lüzum görülmemiştir.

Madde: 6 — Tuzun kimyevî terkihi klor ve sodyomdan mürekkep olmasına nazaran sınıfi ihtiyaçlarımızın en mühimlerinden olan südkostik istihsali mümkün olabileceği gibi memleketin müdafası emrinde en mühim mevki tutan muhnik gaz istihsali ile de her memlekette olduğu gibi südkostikten olur. Yüksek dereceli hararete izabe edilen kumun südkalsine ile muamelesi cam mamulâtını meydana getirir. Sülfat dömağnezi, südkalsine ve diğer müştekkatın tuzdan istihsali mümkün olduğuna binaen sınıfi tesisat müteşebbislerini teşvik için bu gibi müesseselere tuzu ucuz fiatle vermeyi menafii iktisadiyemiz namma faideli gördüğümüz cihetle madde kanuniye tanzim olunmuştur.

Madde: 7 — Sanayiî inkişafı ve himayesi maksadile yazılmıştır.

Madde: 8 — Bu madde muayyen bir mmtakadaki satış fiyatlarını mümkün olduğu kadar yeknasak kılmak ve memleketin tediyeye kabiliyeti az ve hayvanları çok olan mmtakalarda tuzu ucuzlatmak ve aradaki farkı da diğer vaziyeti nisbeten müsait mmtakalardaki satış fiyatlarına zammederek varidatta hususle gelecek noksanı telâfi edebilmek maksadını istihdaf etmektedir.

Madde: 9 — Kaçakçılığa mâni olmak üzere bazı hudut mmtakalarında Maliye vekâletinin muvafakatile satış fiyatının tenzili esasen 1518 numaralı kanunun 6 ncı maddesiyle kabul edilmiş ve tatbikatta bunun büyük faydaları görülmüş olduğundan ipkası muvafık bulunmuştur.

Madde: 10 — İstihsal kabiliyeti az olan bazı tuzlalarda çıkarılan tuzların sermayedarlar tarafından kapatılarak halkın ihtiyacı tazyik edildiği ve bazı tuzlalarda istihsal zamanlarında sa-

tuzların devamı istihsal üzerine menfi tesir yaptığı görüldüğünden bu vaziyetlere meydan vermemek ve muhtemel suiistimallere mâni olmak maksadile maddenin vazna lüzum görüldü.

Madde: 11 — Harice satılacak tuzlar cihan tuz piyasasına tâbi olacağı cihetle bu tuzların fiyatının tahdidine imkân olmayacağından iktisadi vaziyetler nazarı dikkate alınarak fiat tayin salâhiyetinin Gümrük ve inhisarlar vekâletine bırakılması muvafık görülmüştür.

Madde: 12 — Gerek anbar ve gerek tuzlalarda satışların toptan olması memleketin selâmeti noktasından elzem bulunduğundan bu maddenin tanzimine lüzum görülmüştür.

Madde: 13 — 1270 numaralı kanunla esasen mevcut olan veresiye satış muamelesinin devamı muvafık görülmüş ve evvelce tuzlalara hasredilen veresiye muamelesi dahil ve hariçte tuz ticaretini teşvik için anbar ve harici satışlara da teşmil olunmuştur. Yalnız istihsalâtı az olan bazı tuzlalar ile mevcudu tükenmek üzere bulunan anbarlarda veresiye satışların ihtikâra sebebiyet vereceği düşünülüğünden veresiye satışın nerelerde yapılacağını tayin salâhiyeti inhisarlar idaresine bırakılmıştır.

Dahilî satışlarda veresiye verilecek miktarın tazyidi muvafık görülmüş isede harici satışlarda miktarın tahdidine lüzum görülmemiştir.

Üçüncü fasıl

Tuz satış ve nakliye tezkereleri

Madde: 14 — Tuz nakliyatı muhtelif memleketlerde gayet mühim takayyüdata tâbi tutulmaktadır. Nitekim İtalyada beş kilo tuzun nakli vesika ile yapılmaktadır.

Memleketimizde halkın ağır küfletlere maruz bırakılmaması maksadile ihtiyacı beytiye için bir taraftan diğer tarafa nakledilecek tuzlardanyirmi beş kiloya kadar olan miktarı serbest bırakılmış ve bundan gayri nakliyatın nakliye tezkeresine tâbi tutulması zarurî bulunmuştur. Esasen bu madde ile mevzu ahkâm 1278 tarihli tuz talimatnamesinde mevcut olduğu cihetle bazı tadilât ile ipkası kaçakçılık ve suiistimal noktalarından faydalı görülmüştür.

Madde: 15 — Tuzla ve anbarlardan tuz alanlarını satarak ellerindeki bu tezkereler ile kaçak tuz naklettikleri ekseriya vuku bulduğundan buna mâni olmak üzere ve mücbir sebepler müstesna olmak suretile tezkerelerin müddet ile tazyidine lüzum görülmüştür.

Madde: 16 — Bazı anbar ve tuzla memurlarının suiistimal kasdile satışlarda tezkere vermelerine mâni olmak üzere alımın ve satımın mecburiyetleri tasrih olunmak zarurî bulunmuştur.

Madde: 17 — Nakliye tezkeresile nakledilen ve her hangi bir tüccarın hususî anbarına konulan tuzların indelicap diğer mahalle sevki iâzmgeldikte bir nakliye tezkeresi alınması lüzumunun ve alacak bu ifraz nakliye tezkeresini nasıl alacağını tasrihi icap etmiştir.

Madde: 18 — Karada vaki nakliyatta tuzun müddeti içinde her hangi bir mahalde satılmasına mümanaat edilmemek üzere bu hüküm vazedilmiştir. Ancak, meselâ ecnebi memleketlere satılmış tuzların Türkiye limanlarına çıkarılması, ve ucuz mntakalardan tuz alanların da bu tuzları bahalı mntakalara nakletmek suretile istifadeye kalkışmaları ihtimali mevcut olduğundan buna mâni olmak üzere ikinci fıkranın ilâvesi lâbit bulunmuştur.

Madde: 19 — Resmî damgalı kaplarla karada nakliyatın tezkereye tâbi tutulması bilhassa satış fiyatları ucuzaletilmiş mntakalardan kapalı kaplarla tuz satın alanların pahalı mntakalara tuz sevketmelerine mahal ve imkân bırakmamak emeline matuf olduğundan böyle bir vaziyet tahaddüs etmediği takdirde kapalı kaplar içindeki tuz nakliyatının ayrıca tezkereye tabiiyeti mecburiyetinden istisnası temin edilebilmek için umum müdürlüğün salâhiyeti olması muvafık görülmüştür.

Madde: 20 — Tezkerelerin ikinci defa tistimali suretile kaçakçılık yapılmasına mâni olmak ve satışların kontrollünü temin etmek maksadile bu maddenin tanzimi muvafık görülmüştür.

Madde: 21 — Kaçakçılık ve sui istimalâta meydan verilmemek için evvelce de mevcut olan bu takayyüdatın tadilen ipkası muvafık görülmüştür.

Madde: 22 — Kaçakçılık ve sui istimallere karşı mevzu bulunan bu tedbirin ipkası muvafık görülmüştür.

Dördüncü fasıl
Ceza hükümleri

Madde: 23 — Tuz para cezalarının her tarafta müsavi olması ve tuz talimatnamesindeki şeklin bir çok tereddütleri mucip bulunması itibarile bir kiloda alacak para cezalarının tayini münasip görülmüştür.

Madde: 25 — Bu maddelerin esbabı mucibesi diğer maddelere yazılmış olduğundan tekrarına lüzum görülmemiştir. Menedilen efali irtikâp edenler hakkında verilecek cezayı da tayin ve tahrir maksadile tanzim kılınmıştır.

Madde: 26 — Muhtelif mntakalarda tuzlu su ve çoraklar kaçakçılığı yapılarak tuz istihsal edildiği görülmektedir. Bu yolda kaçakçılık yapanlar hakkında ceza tayini lâzımgeldiğinden bu madde tanzim olunmuştur. İtalyan kanunlarında deniz suyunun nakli Hükûmetin müsaadesine vabestedir. Bu madde deniz suyunun naklini serbest bırakmakla beraber sıhî esbab dolayisile deniz suyundan yüksek derecedeki suların naklini idarenin iznine talik etmiştir.

Madde: 27 — Enebi memleketlerden gelen yolculara bir sühulet olmak üzere maddenin birinci fıkrasında yarım kiloya kadar olan enebi tuzlarının yolcu beraberinde memlekete ithaline müsaade edilmiş ve fazlası hakkında hüküm konulmuştur. Bu madde enebi tuzu hamil bulunup Türkiye limanlarına sığınacak sefaın hakkında yapılacak muameleyi tarif maksadile konulmuştur.

Madde: 28 — 1278 tarihli tuz talimatnamesinin 18 inci bendinde, metrük ve faal tuzlalar ile çoraklardan ve akar tuzlu su membalarından efrat tarafından bilâ mezuniyet alınan tuz ve tuzlu maddelerle tezkeresiz naklolunan tuzların sirkat olduğu yazılı olduğundan bu fiiller Temyiz mahkemesince mali miriyi sirkat addedilerek bu gibimesailin ihtisas mahkemeleri salâhiyeti hariçinde olduğuna karar verilmiştir. Bu şekil kaçakçılık kanunile istihdaf olunan gayeye uygun olmadığından mehakim ve memurlarca her türlü tereddüt ve iştibahı izale ve kanunda yazılı tuza müteallik kaçak vakalarının ihtisas mahkemelrince tatbikını temin için bu maddenin ayrıca vazına lüzum görülmüştür.

Madde: 29 — Kanunda yazılı memnuiyet ve mecburiyetlere riayet edilmesini temin zmnında bu maddenin ilâvesine lüzum görülmüştür.

Madde : 30 - 31 — Para cezalarının sureti tahsilini tarif etmektedir.

Beşinci fasıl

Tuz fireleri ve müteferrik hükümler

Madde : 32 — Firelerin mahsubu için yapılacak muamelenin kanunla teyidi icap ettiğinden bu maddenin tanzimi muvafık görülmüştür.

Madde : 33 — Tuz fiatlerinin yükselmemesi ve halkın mübrem olan tuz ihtiyaçları kolaylıkla ve ucuz olarak temin edilebilmeleri maksadile bu maddenin vazına lüzum görülmüştür.

Madde : 34 — Bu maddenin esası 2101 numaralı kanunla kabul edildiği cihetle ayrıca esbabı mucibe dereine lüzum görülmemiştir.

Madde : 35 — Toptan tuz işlerle iştilal edenlerin muamelelerinin kontrolü kaçakçılık ve sarfiyat noktalarından zarurî olduğu cihetle bu maddenin vazına lüzum görülmüştür.

Gümrük ve inhisarlar encümeni mazbatası

T. B. M. M.
G. İ. Encümeni
Karar No. 6
Esas No. 1/47

18 - XI - 1935

Yüksek Reisliğe

Gümrük ve inhisarlar vekilliğince hazırlanan ve İera Vekilleri Heyetinin 17 - VI - 1934 tarihli toplantısında Yüce Meclise arzı kararlaştırılarak Başvekilliğin 22 - VI - 1934 tarih ve 6/1001 sayılı tezkeresile gönderilen kanun lâ-yihası yeni devre teşekkülü yüzünden ikinci defa 13 - III - 1935 tarihinde Yüksek Reislikten encümenimize havale edilmekle Gümrük ve inhisarlar vekili Rana Tarhan ve İnhisarlar umum müdürlüğü namına Tuz kısmı müdürü Cavid Ekin hazır oldukları halde okundu ve gereği görüldü :

Yarım asırı müteceviz bir zaman evvel tan-zim edilmiş olan ve buna bir çok zeyiller ve müteferrik iradeler inzimam etmiş bulunan bu gün hükmü cari 1278 tarihli tuz talimatnamesinin mevcut hükümleri hali hazır ihtiyacı tatmin etmediği cihetle tatbikatın verdiği neticelere göre bir taraftan bu günün ihtiyaçlarına uygun yeni hükümler koymak ve diğer taraftan mevcut hükümleri birleştirmek esasına istinad eden Hükûmetin mucib sebepleri encümenimizce de kabul edilerek ve kanun lâ-yihasının Meclise tebliğinden sonra meriyete giren 2752 sayılı tuz fiatinin 3 kuruşa indirilmesine dair kanun dahi nazarı itibare alınarak aşağıda yazacağımız mucib sebeplerle bazı mevad tadil edilmiş ve kanun lâ-yihası kabul olunmuştur.

Madde 1 : Her ne şekilde olursa olsun memleket dahilinde tuz istihsali inhisar altında bulunduğuna göre hilâfında hareket edenlerin kaçakçılık yapmış olacağı tabii olduğundan ve faillerinin ona göre tecziye edilmesi lâzım bulunduğundan sirkat telâkkisi gibi her hangi bir içtihadı mahal bırakmamak üzere ve kaçakçılığa karşı diğer inhisar maddelerinde tatbik edilmekte olan hükümlerin müessiriyeti de nazarı itibare alınarak vekilin esnayı müzakerede vaki teklifine biliştirak bu gibiler hakkında 1918 numaralı kanun hükümlerinin tatbiki yolundaki ikinci fıkra ilâve edilmek suretile mad-

de tadilen yazılmıştır.

Madde 2 : % on klorsodyom nisbeti pek az görüldüğünden böyle bir maddenin daha çok toprak addedilmesi telâkki olunduğundan bu nisbetin % yirmiyeye çıkarılması suretile madde tadilen kabul olunmuştur.

Madde 3 : Hükûmetin 3 neü maddesi aynen kabul olunmuştur.

Madde 4 : 2752 sayılı kanuna nazaran tesbit edilen tuz fiyatına göre maddede tashihat yapılmıştır.

Madde 5 : Hükûmetin kanun lâ-yihasını teklifi sırasında 2757 sayılı kanun çıkmamış idi. Binaenaleyh Hükûmet bu maddede tuz fiyatını 6 kuruş olarak nazarı itibare almış ve 20 paraya kadar olan kesirleri vahide irca etmeği düşünerek bu maddeyi teklif etmiştir; halbuki bilâhare tuz fiyatı 3 kuruşa indirildiğine göre 20 paraya kadar olan kesrin nazarı itibare alınmaması ve fazlasının kuruşa iblâğı bazan müstehlikin ve bazan Hazinenin zararını mucib olacağı gibi 20 paranın 3 kuruşa olan nisbeti de fazla bir mahiyet arzedeceğinden vekille dahi mutabık kalınarak 5 paraya kadar olan kesirlerin kaldırılması 5 para ve fazlasının on paraya çıkarılması suretile bu madde kabul edilmiştir.

İkinci fıkra ayrıca altıncı madde olarak yazıldığından bu, maddeden tayyedilmiştir. Bundan başka 8 nci maddede de Hükûmetin teklif ettiği iki şıktan birincisi olan; memleketin bazı mmtakalarında ucuz tuz sattırabilmek için diğer mmtakalarda fiyatı arttırmaya Gümrük ve inhisarlar vekâletinin salâhiyet almasını tuz fiyatları yarı yarıya ucuzlatılmış bulunduğuna göre kabulüne mahal görülememiş ve ikinci şık olan muayyen mmtakalardaki fiatların birleştirilmesine aid teklifin ve bu madde ile alakası derpiş edilerek son fıkra yazılmıştır.

Madde 6 : Yukarıda izah ettiğimiz veçhile Hükûmetin beşinci maddesinin son fıkrası 6 nci madde olarak yazılmıştır.

Madde 7 : Hükûmetin altıncı maddesi ka-

bul edilerek yedinci madde yazılmıştır.

Madde 8 : Hükûmetin teklif etmiş olduğu mevzu bahis madde 2752 sayılı kanunun neşrin-den evvel olduğundan sanayide ve dabaklıkta kullanılan tuzlar için 3 kuruş geri verilmesi şekilde yazılmışsa da halen tuzlarda esas fiat 3 kuruş olduğuna göre debakat ve sanayi icab ve vaziyetleri nazarı itibare almarak ancak 60 paraya kadar geri verilmesinin Gümrük ve in-hisarlar vekâletile, İktisad vekâletinin müstere-ken tayin ve takdirine terkedilmesi muvafık gö-rülmüş ve madde bu esası istihdaf ederek tadi-len sekizinci madde olarak tedvin edilmiştir.

Madde 9 : 2752 sayılı kanunda mevcut hü-me göre yazılmıştır.

Madde 10 : Hükûmetin (11) nci maddesi ay-nen kabul edilerek (15) nci madde olarak ya-zılmıştır.

Madde 11 : Hükûmetin (10) neu maddesi aynen kabul edilerek (11) nci madde olarak ya-zılmıştır.

Madde 12 : Hükûmetin teklif ettiği 12 nci maddede yalnız tuzlarda 25 kilodan ve ambar-larda da 50 kilodan aşağı tuz satılmaması yazıl-maktadır. Halka suhulet noktai nazarımdan encümence her iki mahade de 25 kilo esas kabul edilmiştir. Bir de kapalı kaplarda satılan tuzlar-ın miktarı muhtelif bulunduğundan bu şartlar-da da yirmi beş kiloluk satış mecburiyetinin tat-bik manası anlaşılması için kapalı kapların bölünemeyeceği tavzih edilerek madde tadilen yazılmıştır.

Madde 13 : İbare tashihile Hükûmetin tek-lifi kabul edilmiştir.

Madde 14 : Kanun lâyihasının müzakeresi esnasında vekil; Hükûmetin bunca fedakârlık yaparak tuz fiatının indirilesinden halkın gereği gibi müstefit olması için ihtikârla pahalı tuz satmasının önünü almak lüzumunu işaret et-miş ve tuz satışı serbest olduğundan bu sebeble de İnhisarlar idaresinin memleketin her tarafında ambar bulundurmasına lüzum ve imkân olmadığından ihtikârın önüne geç-mek için belediyelere vazife tahmili ve müeyyi-de vazı düşüncesile işbu maddeyi teklif etmiş-tir. Bu düşünceler yerinde görülerek madde encümence ilâve suretile tedvin edilmiştir.

Madde 15 : Hükûmetin 14 ncu maddesi aşı-ğdaki maddelerde temas edileceği üzere kara ve deniz için ayrı ayrı hükmü kabul edilme-

diğinden bu kelimelerin tayyi ile 15 nci mad-de olarak yazılmıştır.

Madde 16 : Hükûmetin 15 nci maddesinde bazı ibare düzeltilmeleri yapılmış ve 16 nci mad-de olarak yazılmıştır.

Madde 17 : Hükûmetin 16 nci maddesi 17 nci madde olarak aynen kabul edilmiştir.

Madde 18 : Hükûmetin 17 nci madesi aşı-ğrki maddede yazıldığı gibi - deniz veya kara - kelimelerinin tayyi ile aynen ve 18 nci madde olarak kabul edilmiştir.

Madde 19 : Kara ve deniz için ayrı hüküm-ler konmasma encümen lüzum görmediğinden bu kelimeler kaldırılarak Hükûmetin 18 nci mad-desi kabul edilmiş ve 19 ncu madde olarak ya-zılmıştır.

Hükûmetin 19 neu madesi, mühür veya eti-keci havi kapalı kaplarda tuz nakliyatının in-delicab tezkereye tâbi tutulmaması için İnhisar-lar umum müdürlüğüne salâhiyet verilmesini tazammun etmektedir. Encümenimiz tuz zuru-funun çuval olmasına göre ve bunların görüle-miyecek her hangi bir tarafından açılarak bo-saltıldıktan sonra kaçak tuzlar için mükerrer surette istimal edilebileceklerini mümkünattan gördüğünden bu mahzuru izale eden nakliye tez-kerelerinin kaldırılmasını muvafık bulmamış ve 19 neu maddeyi kabul etmemiştir.

Madde 20 : Hükûmetin 20 nci maddesi yine maksadı temin etmek üzere kısaltılarak kabul edilmiştir.

Madde 21 : Hükûmetin teklif ettiği bu mad-de tezkeresi kaybolan tuzların gerek mahallin-den sorulması neticesine ve gerek kanunî mer-cilerden alınacak hükme kadar muhafaza mas-rafı tuzun sahib ve nakiline tahmil etmektedir. Kaçak olduğunda tereddüd hâsil olan veyahud kanunî mercilerden alınan hükümde kaçak ol-duğu tahakkuk eden tuzların emri muhafazası esasen idareye aid olmasına ve kaçakçılık cür-mü için kâfi ceza müeyyideleri konulmasına bi-naen bu şekilde tutulan tuzların muhafaza mas-raflarının sahib ve nâkillerine tahmili muvafıkı muadelet görülemediğinden o fıkranın tayyi ile ve müehhir kanunla tuz fiati 3 kuruşa indiril-diği nazarı itibare almarak beher kilo tuz için Hükûmetçe teklif olunan 20 kuruş 10 kuruşa indirilmek suretile madde tadilen yazılmıştır.

Madde 22 : Kaçak tuzlar musadereye tâbi olduğuna göre bunun emrümuhafazası ve İnhj-

sar idaresinin bulunduğu yere nakli için sahip veya nâkiline ve ihtiyar meclisine ayrıca masraf ve külfet tahmili muvafık görülmediğinden Hükûmetin teklif ettiği maddenin son fıkrası tayıy edilerek ve bazı kelime değışikliklerle madde tadilen yazılmıştır.

Madde 23 : Yukarıda temas edildiğı üzere kilo başına 20 kuruş teklif olunan para cezası 10 kuruşa indirilmek suretile ve (ağır) kelimesi kaldırılmak suretile tadil olunmuştur.

Madde 24 : Hükûmetin 24 ncu maddesi aynen kabul edilmiştir.

Hükûmetin teklif ettiği 25 nci madde kadar ve denizde ayrı ayrı hükme lüzum görülmediğı için kabul edilmemiştir.

Madde 25 : Hükûmetin teklifi toprakların ve kayaların muhtevi bulunduğu klorosodyom nisbeti yüzde yirmiye çıkarılmak suretile kabul olunmuştur.

Madde 26 : Hükûmetin 27 nci maddesi aynen kabul edilerek 26 nci madde olarak yazılmıştır.

Madde 27 : Hükûmetin 28 nci maddesi içindeki madde numaraları icabına göre değıştirilmek suretile kabul edilmiş ve 27 nci madde olarak yazılmıştır.

Madde 28 : Tuzun balığı büyük bir yekûn teşkil etmediğinden asgarî ceza miktarını tenziledebilmek için Hükûmetin teklif ettiği 29 ncu maddede (5 liradan) tabiri kaldırılarak madde tadilen ve 28 nci madde olarak yazılmıştır.

Madde 29 : Hükûmetin 30 ncu maddesi aynen kabul edilmiş ve 29 ncu madde olarak yazılmıştır.

Madde 30 : Hükûmetin 31 nci maddesi para cezaları için atfettiğı kanunun maddesi de tasrih edilmek suretile tadilen ve 30 ncu madde olarak kabul edilmiştir.

Madde 31 : Hükûmetin 32 nci maddesi ufak tadilatla ve 31 nci madde olarak kabul olunmuştur.

Madde 32 : Hükûmetin 33 ncu maddesinde işbu 32 nci maddede «201 kiloya kadar olan tezkere ve beyannamelerden damga resmi aranmaz» fıkrası yoktur. Ancak vekil maddenin

esnayı müzakeresinde bu fıkranın tuz bedel balığının esasen büyük bir yekûn tutmadığını işaret ederek ilâvesini tetkik etmiş ve kanun hakkında Maliye vekâletinin mütaleası alındığı zaman bu vekâletin tezkere ve beyannamelerden damga resmi aranmamasını kabul ettiği ve ancak 200 kilodan fazla muameleler ticarî maksada matuf olacağı için yalnız bunlardan damga resmi alınması icap edeceği mütaleasında bulunduğu encümenince ağızdan alınan izahattan anlaşıl-mış olmakla işbu fıkra ilâve edilmek suretile madde tadilen yazılmıştır.

Madde 33 : Hükûmetin teklif ettiği 34 ncu maddede mevzu bahis ihraç maddeleri arasında barsağın da ilâve edilmesi ve memleket dahilinde sarfedilen balıklar için de balıkçılık senayinin inkişafını temin bakımından prim nazarı itibare alınması vekil tarafından teklif olunmuş ve bu teklif encümenince yerinde görülerek madde tadilen kabul edilmiş ve 6 kuruş esas üzerinden tesbit edilen prim miktarı 3 kuruş esasma göre değıştirilerek madde tadilen yazılmıştır.

Madde 34 : Hükûmetin 35 nci maddesi 34 ncu madde olarak kabul edilmiştir.

Madde 35 : Hükûmetin 36 nci maddesi 35 nci madde olarak aynen kabul olunmuştur.

Madde 36 : Hükûmetin 37 nci maddesi tadilen kabul olunmuş ve 36 nci madde olarak yazılmıştır.

Madde 37 : Hükûmetin 38 nci maddesi 37 nci madde olarak yazılmıştır.

Madde 38 : Hükûmetin 39 ncu maddesi 38 nci madde olarak yazılmıştır.

Madde 39 : Hükûmetin 40 nci maddesi 39 ncu madde olarak yazılmıştır.

Havalesi mucibince İktisad encümenine verilmek üzere Yüksek Reisliğe sunuldu.

Gü. ve İn. E. Reisi N. M. M. Kâtib

M. M.

İstanbul

Ş. Uraz

aydın

N. Köktepe

Trabzon

Dr. Eyiçoğlu

İstanbul

Ş. Uraz

Bolu

Dr. E. Suda

Samsun

Memed Güneşoğlu

Sinop

H. Oruçoğlu

Eskişehir

Özdamar

İktisad encümeni mazbatası

T. B. M. M.

İktisad encümeni

Karar No. 7

Esas No. 1/47

10 - XII - 1935

Yüksek Reisliğe

Gümrük ve inhisarlar vekilliğince hazırlanan ve İcra Vekilleri Heyetinin 17 - IV - 1934 tarihli toplantısında Kamutaya sunulmasına karar verilen tuz kanunu lâyihası Gümrük ve inhisarlar encümeni mazbatasile birlikte encümenimize verilmekle Gümrük ve inhisarlar vekili ve Tuz inhisarı umum müdürü hazır olduğu halde tetkik ve müzakere olundu :

Lâyiha; tuz hakkında bu güne kadar neşredilmiş bir çok kanun; nizamname ve talimat hükümlerini bir araya topladığı gibi bu hükümlerin şimdiye kadar tatbikından alınan neticelere göre ihtiyaca daha uygun yeni hükümler de ilâve edilerek hazırlanmış ve Kamutaya teklif edilmiştir.

Encümenimiz tuz hakkındaki mevzuatın müteferrik bir vaziyetten kurtarılacak toplu ve muntazam bir kanun haline konulmasını çok yerinde bulmuş ve Gümrük ve inhisarlar encümenince tadilen hazırlanan şekli müzakereye esas tutarak maddelerde sebepleri aşağıda yazılı değişiklikleri yaparak lâyihayı kabul etmiştir :

Madde 1 : Tuzun Devlet inhisarı altında olduğunu ifade eden madde olup birinci fıkrası ikinci maddedeki tarife dahil olmak itibarile buradan tuzla su kaydinin çıkarılması suretile kabul edilmiştir. Başkasının tuz çıkarmasının memnuiyetine dair olan ikinci fıkra hüküm itibarile muhafaza edilmiş ve aşağıdaki maddelerdeki hükümlere işaretten ibaret olan son fıkra lüzumsuz telâkki edilerek kaldırılmıştır.

Madde 2 : İnhisara mevzu olan tuzu daha vazih tarif etmiş olmak için birinci ve ikinci fıkralar birleştirilmiş ve son fıkrada kezalik küçük bir tavzih yapılmıştır.

Madde 3 : Bu maddenin son fıkrasındaki (İstimlâk usulüne tevfikan menafii umumiye namma) cümlesini (Umumî istimlâk usulüne tevfikan) şeklinde değiştirilmiş, diğer kısımları aynen kabul olunmuştur.

Madde 4 : Tuzlarda tuzun kaç kuruşa sa-

tlacağına dair olan madde olup Hükümetin teklifinde ve Gümrük ve inhisarlar encümeninin kabul ettiği şekilde istihsal yerinden müşteri vesaitine teslim edilmeye kadar yapılan masrafın tuz fiatine ilâve edileceğini ifade eden cümle encümenimizce vazih görülmediğinden tadil edilmiştir. Her tuzlada müşteri vesaitinin tuz yığımlarına yanaşması imkân olmadığı gibi bu gibi hallerde tuz fiatine ilâve edilecek kısmın da yığından müşteri vesaitine kadar ihtiyar edilecek masrafın fevkinde olmaması matlub olduğundan fıkra hükmü bu maksada göre değiştirilerek yeniden yazılmıştır.

Madde 5 : İnhisar ambarlarında satılan tuzların fiatine aid hükmü ihtiva etmekte olup birinci fıkrası aynen kabul edilmiştir. İkinci fıkradaki kilo fiatinin hesab meselesinde encümenimiz tuz fiatine zammedilecek kesrin tuz gibi kilosu üç kuruş olan bir maldaki on para marja tâbi tutulmasını tuzu halka ucuz yedirmek maksadından uzaklaşmağa doğru bir hareket olarak görmüş ve bu masrafın hakikî miktarının üstüne çıkmasını teminen çıkacak kesrin ancak santime irca suretile hesap edilmesini maksada daha uygun görerek fıkrayı ona göre değiştirmiştir. Muayyen bir miktardaki satış ambarları fiatlerini birleştirmek salâhiyetine dair olan son fıkra lâyihada nakil şartlarının bir birine uygun olması gibi bir kayid ilâve edilmiştir.

6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13 ncu maddeler aynen kabul edilmiştir.

Madde 14 : İnhisar ambarı olmayan yerlerde tuz fiatinin satıcılar tarafından lüzumsuz artırılmasının önüne geçmek üzere icabında belediyelerin azamî fiat tesbiti suretile müdahale etmelerine dair ahkâmı ihtiva eden bu maddede encümenimiz de esas itibarile yerinde bulunmuş ancak tayin edilecek fiatin alâkadarlarca evvelden bilinmesini de ticaret icablarına uygun bulunduğundan maddede bu maksada göre bazı tadilat yaptığı gibi fevkalâde hallerde

fiat yükseltmeğe dair bir hüküm ilâve etmiş ve belediyelere ilân edilecek fiate muhalif hareket edenler hakkında umumî hükümlerin tatbiki kâfi görüldüğünden hususî cezalardan bâhis fıkralar kaldırılmıştır.

Madde 15 : Tuz nakliyatının bir tezkere ile yapılması mecburiyetini koyan bu madde kaçakçılığa mani olmak kastile teklif edilmiştir. Tuz kaçakçılığı daha ziyade tuzlalar civarında yapılmakta olduğundan maddeten kaçakçılık imkânı olmayan mahallerde bu mecburiyetin istimal edilmeyeceğini encümenimiz tabii gördüğünden tezkere ile tuz nakli mecburî kılmamak muntakaların tayinini bir salâhiyet olarak vekâlete vermeği işin icablarına daha uygun gördüğü gibi belediye ve köy hududları içindeki tuz nakliyatından tezkere aranmamasını teminen bir fıkra ilâve edilmiş ve İnhisar idaresinin damgasını veya sair bir alâmeti havi kapalı kaplardaki tuzların da nakil halinde tezkereden varestede tutulmasını temin için vekâlete salâhiyet veren bir fıkra eklenmiştir.

Madde 16 : Ufak bazı tavzihatla aynen kabul edilmiştir.

Madde 17 : Aynen kabul edilmiştir.

Madde 18 : 25 kilodan fazla satılan tuzların belediye ve köy hududları haricinde nakledilebilmesi için bunlara esas nakliye tezkeresinden ayrılmış bir tezkere verilmek mecburiyetini koyan bu madde üzerinde encümenimiz uzun münakaşa ve tetkikatta bulunmuştur. Bu mecburiyet altına sokulmak istenen ekseriyet köylü sınıfı olup bunlar da şehirlere ve pazarlara haftanın muayyen bir gününde gelir ve işlerini süratle görerek aynı günde geri dönmek ister. Bu vaziyette bir şehirde tuz satan her hangi bir tacirin her yirmi beş kilodan fazla sattığı tuz için ifraz tezkeresi çıkartması maddeten imkânsız bir hale girebilecek vaziyetler olabileceği gibi bu tezkereleri imza edenlerin de bunları asıllarile karşılaştırıp kontrol edebilmeleri mümkün görülmediğinden vekâletin tensib edeceği şekil ve şartlar dahilinde tuz tacirlerinin bir fatura vermesini ve bu faturanın tezkere hükmünde tutulmasını encümenimiz işin icablarına daha uygun bulmuştur.

Madde 19 : Aynen kabul edilmiştir.

Madde 20 : Müverritlerinde inhisar idaresi bulunmayan yerlerde tuz nakliye tezkeresini

almakla mükellef tuulan teşekküllerin bu tezkereleri ne yapacakları hakkında bir hüküm konmadığından encümenimiz bunların da en yakın inhisar idarelerine gönderilmeleri hakkında maddeye bir fıkra ilâvesini muvafık bulmuştur.

Madde 21 : 24 nü maddeler aynen kabul edilmiştir. Yalnız yirmi ikinci maddedeki fire miktarı yüzde üçten beşe çıkarılmıştır.

Madde 25 : Bu madde içindeki tuzlu toprak ve suya aid hükümler kısmen ikinci maddede mevcut olduğundan buradan çıkarılmıştır.

Madde 26 : Madde hükmü; gümrük kanununun ana hükümlerine göre değiştirilerek kabul edilmiştir.

Madde 27 : Bu kanunun tatbiki noktasından suç teşkil eden fiiller hakkında 1918 numaralı kanun hükümlerinin tatbik edileceğine dair olan birinci fıkra bazı tashihatla kabul edilmiştir.

Madde 28 : Para cezası alınması icab eden suçlar hakkındaki hükümleri ihtiva eden madde olup lâyhada bu fiillerin temas ettiği maddeler sarahaten gösterilmediğinden encümenimiz ceza tekniği noktasından bu şekli muvafık bulmamış ve maddeyi bu esasa göre değiştirerek yeniden yazmıştır. Bununla beraber lâyiha esasen Adliye encümenine de havale edildiğinden encümenimiz gerek bu gerek diğer ceza maddelerinin mezkûr encümence tetkik edileceğini göz önünde tutarak diğer maddeleri aynen kabul etmiştir.

Nizamnameye taallük eden otuz yedinci maddede encümenimiz bu nizamnamenin mümkün mertebe az zamanda çıkarılması arzusunu izhar etmiş ve bunu teminen madde nihayeine bir sene kaydinin ilâvesini faydalı bulmuştur.

Yüksek Reisliğe sunulur.

İk. En. Reisi	M. M.	Kâtib
Tekirdağ	Giresun	Niğde
Ş. Keschir	İ. Sabuncu	Dr. R. FeridTalay
Aza	Aza	Aza
Konya	Samsun	Gümüşane
H. Dikmen	Ali Tunalı	Edib Tör
Aza	Aza	Aza
Maraş	Giresun	Ankara
Kemal Kusun	Muzaffer Kılınç	E. Demirel
	Aza	
	Sinob	
	Y. Kemal Tengirşenk	

Eskişehir

Dördüncü madde, tuzu 3 kuruşa indiren kanun ve bundan evvelki kanunda ayrıca bir masraf alınacak diye hiç bir hüküm olmadığından masraf namına alınmış paralar varsa kanunsuzdur ve dördüncü madde bu suretle kabul edilirse tuzu 3 kuruşa indiren kanunu tadildir.

Binaenaleyh kabul etmiyorum.

Emin Sazak

Gazi Anteb

14 ncü maddedeki hüküm belediye kanununa taallük eder emsali hükümlerle ahenksizlik teşkil edebilir. Böyle bir hüküm konulacak ise, meselâ şeker gibi diğer ihtiyaç maddeleri de düşünlerek esaslı konulmalıdır.

Remzi Güres

Adliye encümeni mazbatası

T. B. M. M.

Adliye encümeni

Karar No. 36

Esas No. 1/47

2 - IV - 1936

Yüksek Başkanlığa

Gümrük ve inhisarlar vekilliğince hazırlanan ve İcra Vekilleri Heyetinin 17 - IV - 1934 tarihli toplantısında Yüksek Meclise arzı kararlaştırılıp Başvekâletin 22 - IV - 1934 tarih ve 6/1001 sayılı tezkeresile gönderilen tuz kanunu lâyihası Gümrük ve inhisarlar ve İktisad encümenlerince okunduktan sonra bu encümenlerin mazbatalarile birlikte encümenimize havale edilmiş olmakla Gümrük ve inhisarlar vekâleti namına bu vekâletin Hukuk müşaviri ve tuz inhisarı müdürü hazır oldukları halde görüşüldü ve konuşuldu.

Lâyihanın iki maksadı temin için hazırlanmış olduğu anlaşılmaktadır. Bunun birisi tuz hakkındaki mevzuatımız 1278 tarihli tuz talimatnamesine istinat etmekte olup zaman zaman bu talimat hükümleri değiştirilmiş ve yeni icablara göre de ayrı kanunlar çıkarılmış olup şimdi pek müteferrik bir halde bulunan bu mevzuatı bir araya toplamak; diğeri de tuz inhisarı hakkında yılların verdiği tecrübelerle göre yeniden faydalı bazı hükümler vazetmek.

Bu maksadların her ikisinin teminini gerekli bulan encümenimiz maddelerde yaptığı bazı değişikliklerle lâyihayı kabule değer bulmuştur.

Encümenin yaptığı değişiklikler şunlardır:

1 - Lâyihanın birinci maddesinde (Mezun ve salâhiyetli olmaksızın tuz ihraç ve istihsal etmek kaçakçılıktır) denilmektedir. Bu ifade tuz ihraç inhisarının indeliçap başkalarına da devre-

dilebileceği manasını da vermektedir. Halbuki tuz ihraç ve istihsali munhasıran Devletin inhisarı altına konulmuş olup icabında bu inhisarı başkalarına da devredebilmek kastolunmadığına göre böyle bir mâna istihsalına inkân veren ifadeyi değiştirmek lâzım gelmiş bunun yerine (Başkalarının tuz ihraç ve istihsal etmesi kaçakçılıktır) denilmiştir.

Bundan sonra yapılan değişiklikler cezaî hükümlerle müteferrik hükümlerde oldu.

23 ncü maddede kaçakçılardan para cezası alınacağı kaydedilmiş fakat bu cezanın ağır veya hafif olduğu işaret edilmemiştir. Bu hal tatbikatta alınacak paranın amme para cezası mı yoksa hukuku şahsiye nevinden tazminat mı olduğu yolunda tereddüdler uyandırabileceği, alınan paranın ise kanunen memnu bir filî irtikâb edenlere tatbik edilecek bir ceza olduğuna göre mahiyeti amme para cezası olduğu ve cezanın kaçırılan tuz miktarına artırılmış olması bu mahiyetini değiştiremeyeceği düşünülecek bunun ağır para cezası olduğunun maddede tasrihi lüzumlu görülmüş ve her kilo ve küsühalbuki umumî ceza kanununa göre ağır cezayı tutarının (100) kuruştan noksana düşebileceği halbuki umumî ceza kanununa göre ağır cezai naktilerin asgarî haddi (100) kuruş olduğundan ahengi muhafaza maksadile (Kaçırılan tuz miktarı ne olursa olsun alınacak ceza 100 kuruştan eksik olamaz) şeklinde maddeye ayrı bir

hüküm daha eklenmesi icab etmiştir.

Bu değişiklik aynı düşüncelerle 24 nci maddede de yapıldı.

27 nci maddede numaraları sayılan maddeler arasında 23 nci madde de zikredilmiş halbuki bu maddede gösterilen kaçakçılık fiilleri birer birer sayıldıktan sonra o fiillere ceza tayin eden 23 nci maddenin ayrıca burada zikri yerinde olamayacağından 23 nci madde numarası metinden çıkarılarak bunun yerine ecnebi memleketlerden Türkiyeye tuz sokanlar hakkında dahi 1918 numaralı kanun hükümlerinin tatbik olunacağı işaret edilmiştir.

Bu maddenin müzakeresi sırasında bu nevi kaçakçılar hakkında 1918 sayılı kanun hükmü tatbik edileceğine göre o kanunun 25 nci maddesi mucibince 200 kiloya kadar kaçırılan tuzlardan dolayı yalnız (20) lira para cezası hükümlenileceği halbuki maksad bu olmadığı binaenaleyh maksadı temin için bu maddeye vuzuh verilmesi istenilmiş ise de 1918 sayılı kanunun 25 nci maddesinde inhisara tâbi kaçak eşyayı istimal veya istihlâk için nezdinde bulunduranlardan (20) lira para cezası alınacağı yazılı olup tuz kaçakçılığı yapanları tuzu istimal veya istihlâk için nezdinde bulunduranlardan saymak mümkün olmayacağı ve bu gibiler hakkında kaçakçı muamelesi yapılarak 1918 sayılı kanunun 25 nci maddesinin 2 nci fıkrası hükmü tatbik edileceği tabii görülmekle keyfiyetin madde metninde ayrıca yazılmasına lüzum görülmemiştir.

28 nci maddenin son fıkrasına mükerrerler için müstakil hüküm konmuş halbuki bunlar (25) liraya kadar hafif para cezasını müstelzim suçlar olduğundan ve bu suçlardan birisi aynı şahıs tarafından ikinci bir defa daha irtikâp olunursa keyfiyet müşeddit sebep sayılarak hükmedilecek ceza takdirî surette arttırılacağından maddeye mükerrirlik hakkında ayrı bir hüküm vazı muvafık görülmemiştir.

29 ncu madde olarak lâyihaya eklenen madde de 24 ve 28 nci maddelerde yazılı suçlular hak-

kında verilecek cezanın bidayeten mahkemeye gitmeyerek 1701 sayılı kanunun 69 ve 70 nci maddelerinde yazılı heyetler tarafından verilebilmesini temin içindir.

Lâyihanın 34 nci maddesi ince tuz imal etmek üzere açılmış olan müesseselere inhisar idaresinden izin alma külfetini yüklemektedir. Bu izin verilmediği takdirde müesseselerin kapanacağı, halbuki ince tuz imali işi inhisara alınmak istenildiğine göre mevcut bir müessesenin işlemesini izne tâbi tutmanın doğru olmayacağı düşünülerek madde değiştirilmiş ve yeniden yazılmıştır.

Lâyihanın 37 nci maddesi bu kanunun tatbik suretini gösteren bir nizamname yapılacağını emretmektedir. Halbuki bu kanun tatbikatta müşkülât doğurmayacak derecede muhtemel hâdiseleri hükme bağlamış ve mahaza icra kuvveti isterse daima nizamname veya talimat yapabileceği tabii bulunmuş olmakla kanunun tatbikını nizamname tanzimine bağlamak muvafık görülmeyerek madde lâyihadan çıkarılmıştır.

Encümenimizce bu değişikliklerle hazırlanan ve kabul olunan lâyiha Maliye encümenine tevdi buyurulmak üzere Yüksek Başkanlığa sunulur.

Ad. En. Reisi	Bu M. M.	Kâtib
Çorum	Trabzon	Trabzon
<i>Münir Çağrı</i>	<i>R. Karadeniz</i>	
Aza	Aza	Aza
Antalya	Erzincan	Antalya
<i>T. Arıcan</i>	<i>A. Fırat</i>	<i>Numan</i>
Aza	Aza	Aza
Kocaeli	Balıkesir	Konva
<i>Salâh Yargı</i>	<i>O. Nijazi Burcu</i>	<i>R. Türel</i>
Aza	Aza	Aza
Bursa	Kocaeli	Urfa
<i>Atıf Akgüç</i>	<i>Ragıp Akça</i>	<i>F. Kökbudak</i>
Aza		Aza
Manisa		Bursa
<i>Refik İnce</i>		<i>S. Ferid Talay</i>

Maliye encümeni mazbatası

T. B. M. M.
Maliye encümeni
Karar No. 72
Esas No. 1/47

30 - V - 1936

Yüksek Reisliğe

Başvekâletin 22 nisan 1934 tarihli ve 6/1001 sayılı tezkeresile Büyük Meclise sunulan tuz kanunu lâyihası İktisad, Gümrük ve inhisarlar ve Adliye encümenlerince müzakereden sonra encümenimize tevdi edilmekle Maliye ve Gümrük ve inhisarlar vekâletleri memurları hazır oldukları halde tetkik ve müzakere edildi.

Uzun yıllardan beri yalnız istihsali Devlet inhisarında bulunan tuzun inhisar mahiyeti üzerinde bir değişiklik yapılmamaktadır. Lâyiha; bu mevzu üzerinde şimdiye kadar dağınık kalan hükümleri bir araya topladığı gibi tuzun bütün yurdda gerek fiat ve gerek zarurî ihtiyacı karşılama bakımından genişçe yayılması ve istihlâki için yeni hükümleri de içine almıştır.

Devlet inhisarları arasında en az masrafla oldukça mühim bir gelir getiren tuz inhisarının iyi işlemesi bakımından böyle bir lâyihaın tedvinini encümenimizce çok yerinde görülmüştür.

Hayvanlarımızın bol tuz yiyebilmesi için Devlet, millî ihtiyaçların genişliğine rağmen, tuz fiatını indirmiştir. Ancak fazla istihlâk te fiat üzerinde büyük bir âmil olmakla beraber tuzun dağılışı ve her yerde satışı üzerinde de başka kolaylıklar yapmak icab eder. Lâyihadaki salâhiyetlerle İnhisar idaresinin ileriki yıllarda bu fazlalığı temin edeceği unutulabilir. Bu itibarla da encümenimiz lâyihaın tedvinini faydalı bulmuştur.

Maddelerin müzakeresinde encümenimiz Adliye encümeninin son tadilleri üzerinde bazı maddelerde ufak değişiklikler yapmıştır.

Dördüncü maddenin müzakeresinde tuzların ambarlardan satışı düşünülmüş, ancak idarî ve iktisadi şartlar mahallerine göre tetkik edi-

lererek bunu tatbiki muvafık görüldüğünden maddeye (İdare lüzum gördüğü tuzlalarda ambar açar) fıkrası eklenmiştir.

On birinci madde ile idare bazı tuzlalarda satışı büsbütün kaldırmak veya satış müamelesini senenin muayyen zamanlarına hasretmek salâhiyetini almaktadır. Encümenimiz bundaki maksadın maddede tasrih edilmesini salâhiyetin istimali yönünden faydalı görmüş ve (İhtikâra meydan vermemek ve ihtiyacı temin etmek için) tâbirini ilâve etmiştir.

On dördüncü maddede tuzun belediyelerce tesbit edilen fiatinin kasabalarda ilân edilmesi kaydı vardır. Encümenimiz köy halkının da bundan haberli olmasını faydalı görmüş ve ilân şekli de mümkün olmadığına göre (Köylere teblig olunur) ibaresinin ilâvesiyle fiatin bütün köylere idarî vasıtalarla bildirilmesi mecburî kılınmıştır.

Lâyiha bu tadillerle Yüksek Reisliğe sunulur.

Maliye En. Rs.	M. M.	Kâtib
Bayazıt	Isparta	Çankırı
<i>İhsan Tav</i>	<i>Kemal Ünal</i>	<i>M. Önsay</i>
Aza	Aza	Aza
İstanbul	Yozgad	Bursa
<i>Y. Yazıcı</i>	<i>E. Draman</i>	<i>Dr. G. Kahraman</i>
Aza	Aza	Aza
Malatya	İzmir	Erzurum
<i>M. Nedim</i>	<i>K. Dursun</i>	<i>P. Demirhan</i>
Aza	Aza	Aza
Manisa	Kars	Diyarbakır
<i>Tahir Hıttit</i>	13 ncü maddedeki 6 ay veresiye satış müddetinin 3 aya indirilmesi taraftarıyız	<i>Ö. Kuntay</i>
		<i>Huriye Öviz</i>

Bütçe encümeni mazbatası

T. B. M. M.

Bütçe encümeni

Mazbata No. 7

Esas No. 1/47, 623

26 - XI - 1936

Yüksek Reisliğe

Başvekâletin 22 nisan 1934 tarih ve 6/1001 sayılı tezkeresile Yüksek Meclise gönderilib Gümrük ve inhisarlar, İktisad, Adliye ve Maliye encümenlerince tetkik edildikten sonra encümenimize verilen tuz kanunu lâyihası İnhisarlar idaresi tuz ve müskirat kısımları müdürü Cavid Ekin hazır olduğu halde okundu ve konuşuldu :

Tuz imal ve istihsalini Devlet inhisarına alan 1278 tarihli tuz talimatnamesi ,bir çok hükümleri muhtelif tarihlerde tadil edilerek bu güne kadar tatbik edilmiş ise de bu mevzuatın bu günün ihtiyaçlarına tam bir şekilde cevap verecek mahiyetten uzak bulunmakta olmasından hem müteferrik olan hükümleri birleştirmek ve hem de bu günkü ihtiyaçlara uygun yeni hükümler ilâve etmek suretile lâyihamın hazırlanacağı ve filhakika inhisarın istihsal ve satışa şamil bir şekle ifrağı ve satış fiatlarının tevhidini düşünülebilirse de memleketimizin bu günkü ihtiyacına ve nakil şartlarına göre bu düşünce kabili tatbik görülmeyerek eskisi gibi yalnız istihsalin inhisara tâbi tutulması ve satışta, ihtikâra meydan vermemek hususu göz önünde tutularak Hükûmete nâzımlık vazifesinin verilmesi muvafık olacağı cihetle encümenimizce de lâyiha esas itibarile kabul edilmiş ve bazı maddeler üzerinde yapılan değişiklikler aşağıda arz olunmuştur .

Lâyihamın ikinci maddesi Adliye encümeninin tadilatı dairesinde encümenimizce de kabul edilmekle beraber maddenin baş tarafındaki (Kurutulduktan sonra) ibaresi vuzuhu temin için (Kurutulduğu takdirde) şeklinde yazılmış ve İnhisarlar idaresi lüzum gördüğü mahallerde ve tuzlalarda ambar açmak salâhiyetini esasen haiz olduğundan Maliye encümeninin dördüncü maddesi yerine İktisad encümeninin maddesi kaldırılmıştır.

İktisad encümeninin 5 nci maddesinde yazılı sigortanın tuz resmi dahil olmaksızın yalnız filen vaki olan istihsal ve nakliye masrafları için yapılması ve bunun için de sigorta şirketle-

rine müracaat edilmeyerek idarenin kendi sigorta hesabına temin edilmesi tabii ise de vuzuhu temin maksadile birinci fıkradaki (Sigortalı) kelimesinden evvel (Maliyet fiatı üzerinden yapılacak) kaydinin ilâvesi münasib görülmüştür.

Bu senenin istihsal mevsiminde Srvas, Erzincan, Erzurum ve Siird mntakalarında yirmi, otuz senedenberi görülmemiş bir surette yağın yağmurlar sebebiyle bu mntakalar tuzlalardaki istihsalin yarıdan aşağıya düşmesi yüzünden bu tuzlalardan beslenmekte olan halk tuz tedarikinde müşkülâta uğramış ve elinde tuz bulunan tüccarın da ihtikâra saparak fiatları yükselttiği ve buna karşı bu mntakalara gelecek mevsime kadar kifayet edebilecek tuzun idharı kaygusile Hükûmetçe diğer tuzlalardan bu mntakalara tuz sevkine mecburiyet görüldüğü anlaşılmıştır.

Ancak gerek halen meri bulunan 2159 sayılı kanunun 9 ncu maddesi ve gerek bunun yerine işbu lâyiha ile teklif olunan beşinci maddenin birinci fıkrası; tuzun satış fiatını, istihsal olduğu tuzla fiatına nakil masraflarının ilâvesi suretile tesbit edilmesini âmir bulunduğundan sevkedilen tuzların buna göre satılması halinde aynı mahalde tuz fiatlarının muhtelif mevsimlerde değiştirilmesi ve bir kısım tuzun mutad fiatından çok fazlasile satılması zarurinde kalacağı tabiidir.

Kilo başına 3,5 - 4 kuruş kadar fazla bir para ödetmek suretile halkı bu çok zarurî ihtiyacı için tazyik etmenin muvafık olmayacağını derpiş eden Hükûmet, bu fevkalâde hal karşısında diğer tuzlalardan sevkettiği tuzları da kendi tuzlalarının tabii fiatlarıyla satmağı muvafık görmüş ve bu sebeble gerek mevcut ve gerek atiyen tekerrürü muhtemel bu gibi vaziyetlere karşı kanunî bir salâhiyet temini için yukarıda yazılı 2159 sayılı kanuna ek olarak hazırlanan lâyiha Başvekâletin 27 - XI - 1936 tarih ve 6/3353 sayılı tezkeresile Yüksek Mec-

lise gönderilmiş ve Gümrük ve inhisarlar encümeni mazbatasile birlikte encümenimize tevdi kılınmış olmakla bu lâyiha ile birleştirilerek müzakere edilmiştir.

Bu teklif encümenimizce de şayanı kabul görülmüş ve bu maksadla beşinci maddeye bu hususa dair bir fıkra ilâve edilmekle beraber bu lâyihanın kanuniyet kesbedinceye kadar bu suretle satılan tuzların satış fiatı hakkında lâyihanın sonuna muvakkat bir maddenin ilâvesi zarurî görülmüştür.

Bu suretle o mntakalara ihtiyaca göre gönderilen ve gönderilecek olan tuzlar kendi mntakaları tuzlarında istihşal edilmiş gibi satılarak fiatleri satış zamanlarındaki normal esaslara göre hesap ve tesbit edilmiş olacaktır. Esasen tuzun tuzla fiatı her yerde altı kuruştan üç kuruşa indirilmek suretile halkın bu zarurî ihtiyacı şümulü olarak düşünölmüş ve tatmin edilmiş ve bundan başka tuzlarını istihşalinin azalması halinde bazı mntakalara başkaca yardım imkânı bu fıkra ile ve kaçakçılık melhuz olan mntakalarda da ucuz tuz satılması imkânı diğer bir madde ile temin edilmiş ise de tuzlardan uzak ve aynı zamanda nakil vasıtaları bahalı olan bazı yerlerde halkın yüksek fiatla tuz tedarikine mecbur olmasına karşı ve bilhassa kuraklık, hareketi arz, hastalık ve mümasili bir âfet karşısında bu yerler halkının muayyen bir devre için ucuz tuz tedarikine imkân vermek faideli olabileceği düşünölmüş ve bunu teminen beşinci maddeye bir fıkra daha ilâve edilmiştir.

lâyihanın İktisad encümenince hazırlanan sekizinci maddesi vuzuhu temin maksadile yeniden yazılmıştır. Bu maddede yazılı 60 para

kaydinden maksad tuzun tuzla satış fiatının nisfı olduğu anlaşılmaktadır. Ancak tuz fiatının tebdili muhtemel olmasına karşı aynı maksadın müstakar bir formülle ifadesi daha muvafık olacağı düşünölmüş ve prim verilmesi keyfiyeti Hükümetin teklifinde mutlak olduğu halde encümenlerin hazırladıkları metinde bu husus Hükümetin salâhiyetine bırakılmış olduğundan hâsıl olan ekseriyet reyine tevfiқан bunun mutlak olarak ifadesi kararlaştırılmış ve madde bu tadilâtle yeniden yazılmıştır. Azadan bir kısmı Hükümet teklifinin tuzla fiatı 6 kuruş olduğuna müstenid bulunduğu ve bu fiat halen üç kuruşa düştüğüne göre tenzilâtın salâhiyet halinde bırakılması daha muvafık olacağı mütalesimde bulunmuşlardır.

Tatbikata aid hazırlıkların yapılabilmesi için lâyihanın 2 nci kânun 1937 başında meriyete girmesi muvafık görülmüş ve bu suretle meriyete aid olan madde değiştirilmiştir.

Umumî heyetin tasvibine konulmak üzere Yüksek Reisliğe sunuldu .

Bütçe E .Reisi	R. V.	M. M.
Burdur	Isparta	Trabzon
M. Şeref Özkan	Mükerrerem Ünsal	Sırrı Day
Kâtib		
İstanbul	Çorum	Çorum
F. Öymen	M. Cantekin	Eyub Sabri Akgöl
Gazi Anteb	Gümüşane	İzmir
A. H. Ayerdem	D. Sakarya	K. İnanc
Malatya	Malatya	Mardin
M. Öker	O. Taner	R. Erten
Muş	Muş	Siird
Ş. Ataman	Şevki Çiloğlu	M. Mayakon
Sıvas	Sıvas	Yozgad
R. Başara	Remzi Çiner	S. İçöz

HÜKÜMETİN TEKLİFİ

Tuz kanun lâyihası

Birinci fasıl

Umumî hükümler

Tuz inhisarının mevzuu, şekli ve tuzlalar

MADDE 1 — Türkiyede her ne şekilde olursa olsun tuz ve tuzlu su ihracı istihsali ve imali ve zaruret halinde memlekete hariçten tuz ithali Devletin inhisarı altındadır. İşbu tuzlar tuzlalarda ve inhisar ambarlarında aşağıdaki maddelerde yazılı fiatlarla tüccara ve müstehliklere satılır.

MADDE 2 — İşbu kanuna mevzu teşkil eden tuz az veya çok safiyette klor sodyom maddesidir. Bu madde 140 santigrat derecede kurutulduktan sonra en aşağı % 95 klor sodyomu ihtiva edecek ve zehirli maddeler mürekkebatından ari bulunacaktır. Kimyevî tasfiyeye ihtiyac messetmeksizin alelade vesaitle de ihtiva ettiği klor sodyomun tefriki kabil olan ve klor sodyom nisbeti % 10 dan fazla bulunan topraklar ve kayalar ile 4 bomeden fazla bome derecesini irae eden klor sodyom mahlûlleri tuz addolunur. Kimyahanelerde miyar olarak kullanılan ve kimyevî ameliye ile istihsal olunan saf klor sodyom tuz medlûlüne dahil değildir.

MADDE 3 — Türkiye dahilinde bilinen veya yeniden keşfedilecek olan bilûmum göl, ka-

GÜMRÜK VE İNHİSARLAR ENCÜMENİNİN DEĞİŞTİRİŞİ

Tuz kanun lâyihası

Birinci fasıl

Umumî hükümler

Tuz inhisarının mevzuu, şekli ve tuzlar

MADDE 1 — Türkiyede her ne suretle olursa olsun tuz ve tuzlu su ihraç ve istihsali Devletin inhisarı altındadır.

Bu maddeleri mezun ve salâhiyetli olmaksızın ihraç ve istihsal edenler hakkında 1918 numaralı kanun hükümleri tatbik olunur.

Tuzlar tuzlalarda ve inhisar ambarlarında aşağıdaki maddelerde yazılı fiatlarla alıcılara satılır.

MADDE 2 — Bu kanunun mevzuu olan tuz az veya çok safiyette klor sodyom maddesidir. Bu madde 140 santigrat derecede kurutulduktan sonra en aşağı % 95 klor sodyomu ihtiva edecek ve zehirli maddeler mürekkebatından ari bulunacaktır. Kimyevî tasfiyeye ihtiyac messetmeksizin alelade vesaitle de ihtiva ettiği klor sodyomun tefriki kabil olan ve klor sodyom nisbeti % 20 den fazla bulunan topraklar ve kayalar ile 4 bomeden fazla bome derecesini irae eden klor sodyom mahlûlleri tuz addolunur. Kimyahanelerde miyar olarak kullanılan ve kimyevî ameliye ile istihsal olunan saf klor sodyom tuz medlûlüne dahil değildir.

MADDE 3 — Türkiye dahilinde bilinen veya yeniden keşfedilecek olan bilûmum göl,

İKTİSAD ENCÜMENİNİN DEĞİŞTİRİŞİ

Tuz kanun lâyihası

Birinci fasıl

Umumî hükümler

Tuz inhisarının mevzuu, şekli ve tuzlar

MADDE 1 — Türkiyede her ne suretle olursa olsun tuz ihraç ve istihsali Devletin inhisarı altındadır. Mezun ve salâhiyetli olmaksızın tuz ihraç ve istihsal etmek kaçakçılıktır.

MADDE 2 — Bu kanunun mevzuu olan tuz 140 santigrat derecede kurutulduktan sonra en aşağı % 95 klor sodyomu ihtiva eden ve zehirli mürekkebatından ari bulunan maddedir. Kimyevî tasfiyeye ihtiyac messetmeksizin alelade vesaitle de ihtiva ettiği klor sodyomun tefriki kabil olan ve klor sodyom nisbeti % 20 den fazla bulunan topraklar ve kayalar ile 4 bomeden fazla bome derecesini irae eden klor sodyom mahlûlleri tuz addolunur. Kimyahanelerde miyar olarak kullanılan ve kimyevî ameliye ile istihsal olunan saf klor sodyom bu kanunun mevzuu haricindedir.

MADDE 3 — Türkiye dahilinde bilinen veya yeniden keşfedilecek olan bilûmum göl,

**ADLİYE ENCÜMENİNİN
DEĞİŞTİRİŞİ**

Tuz kanunu lâiyhası

Birinci fasıl

Umumî hükümler

MADDE 1 — Türkiyede her ne suretle olursa olsun tuz ihrac ve istihsali Devlet'in inhisarı altındadır. Başkalarının tuz ihraç ve istihsal etmeleri kaçaktır.

MADDE 2 — İktisad encümeninin ikinci maddesi aynen meninin üçüncü maddesi aynen

MADDE 3 — İktisad encü-

**MALİYE ENCÜMENİNİN DE-
ĞİŞTİRİŞİ**

Tuz kanunu lâiyhası

Birinci fasıl

Umumî hükümler

MADDE 1 — Adliye encümeninin birinci maddesi aynen.

MADDE 2 — İktisad encümeninin ikinci maddesi aynen.

MADDE 3 — İktisad encümeninin üçüncü maddesi aynen.

**BÜTÇE ENCÜMENİNİN
DEĞİŞTİRİŞİ**

MADDE 1 — Adliye encümeninin 1 nci maddesi aynen

MADDE 2 — Bu kanunun mevzuu olan tuz 140 santigrat derecede kurutulduğu takdirde en aşağı % 95 klorsodyomu ihtiva eden ve zehirli mürekkebatan âri bulunan maddedir. Kimyevî tasfiyeye ihtiyaç mesetmeksizin alalâde vesaitle de ihtiva ettiği klorsodyomun tefriki kabil olan ve klorsodyom nisbeti % 20 den fazla bulunan topraklar ve kayalar ile 4 bome den fazla bome derecesini irae eden klorsodyom mahlûlleri tuz addolunur. Kimyahanelerde miyar olarak kullanılan ve kimyevî ameliye ile istihsal olunan saf klorsodyom bu kanunun mevzuu haricindedir.

MADDE 3 — İktisad encümeninin 3 nci maddesi aynen

Hü.

G. İ. E.

İk. E.

ya ve deniz tuzlariyle akar veya kaynak veyahut kuyu halindeki tuzlu suların tasarrufu munhasıran Devlete aittir.

Tuzlaların içinde veya etrafında bulunup bunların işletilmesi ve muhafazası için elzem bulunan yerler ve binalar dahi tuzlaların mütemmim cüzileri addolunur. Bu gibi yerler ve binalar hakikî veya hükmi şahısların tasarrufu altında ise istimlak usulüne tevfikana menafii umumiyeye namma istimlak edilir.

İkinci fasıl

Tuz fiatları ve satışları

MADDE 4 — Tuzlalarda tuzun kilosu (6) kuruştur. Ancak tuzun müşteri vesaitine teslimini icab ettiren tuzlalarda bu husus için ihtiyarı icab edecek masraflar tuzla fiatine ilâve edilmek üzere her malî sene iptidasında İnhisar idaresince tesbit ve ilân olunur.

MADDE 5 — İnhisar ambarlarında satılan tuzların fiati - ambarlara kadar vuku bulan nakliye ve sigorta ücretlerinin tuzla fiatine zammı suretile tesbit olunur. Nakliye ve sigorta masraflarından hâsıl olacak kuruş kesirlerinden 20 paraya kadar olanı tay 20 para ve daha fazlası kuruşa iblâğ olunur.

İnce sofa ve matbah tuzları satış fiati - bu tuzlar için ihtiyar olunan imal masrafları da nazarı dikkate almarak - Gümrük ve inhisarlar vekâletince tesbit olunur.

kaya ve deniz tuzlariyle akar veya kaynak veyahud kuyu halindeki tuzlu suların tasarrufu munhasıran Devlete aittir.

Tuzlaların içinde veya etrafında bulunup bunların işletilmesi ve muhafazası için elzem bulunan yerler ve binalar dahi tuzlaların mütemmim cüzileri addolunur. Bu gibi yerler ve binalar hakikî veya hükmi şahısların tasarrufu altında ise istimlak usulüne tevfikana menafii umumiyeye namma istimlak edilir.

İkinci fasıl

Tuz fiatları ve satışları

MADDE 4 — Tuzlalarda tuzun kilosu üç kuruştur, ancak tuzun müşteri vesaitine teslimini icab ettiren tuzlalarda bu husus için ihtiyar olunacak masraflar tuzla fiatına ilâve edilmek üzere her malî sene başında İnhisarlar idaresince tesbit ve ilân olunur.

MADDE 5 — İnhisar ambarlarında satılan tuzların fiati ambarlara kadar taşınmaları ve sigortaları için yapılan masrafların tuzla fiatına zammı suretile tesbit edilir. Böylelikle elde edilecek kilo fiatı kesir gösterirse bu kesir beş paradan az olduğu takdirde kaldırılır. Beş para ve fazlası on paraya çıkarılır.

Görülecek lüzum ve ihtiyaç üzerine muayyen bir mmtakadaki satış ambarlarının fiatlarını birleştirmeye İnhisarlar idaresi salâhiyetlidir.

kaya ve deniz tuzlariyle akar veya kaynak veyahud kuyu halindeki tuzlu suların tasarrufu munhasıran Devlete aiddir.

Tuzlaların içinde veya etrafında bulunup bunların işletilmesi veya muhafazası için elzem bulunan yerler ve binalar dahi tuzlaların mütemmim cüzileri addolunur. Bu gibi yerler ve binalar hakikî veya hükmi şahısların tasarrufu altında ise umumî istimlak usulüne tevfikana istimlak olunur.

İkinci fasıl

Tuz fiatları ve satışları

MADDE 4 — Tuzlalarda tuzun kilosu 3 kuruştur. Tuzların müşteri vesaitinin yanşıbildiği yerlere kadar taşınması icab eden tuzlalarda bu husus için ihtiyar olunacak masraflar tuzla fiatına ilâve edilmek üzere her malî sene başında İnhisarlar idaresince tesbit ve ilân olunur.

MADDE 5 — İnhisar ambarlarında satılan tuzların ambarlara kadar taşınmaları ve sigortaları için yapılan masrafların tuzla fiatına zammı suretile tesbit edilir. Böylelikle elde edilecek kilo fiatı santim kesri gösterirse bu kesir santime iblâğ olunur. Görülecek lüzum ve ihtiyaç üzerine nakil şartları bir birine uygun olan mmtakadaki satış ambarlarının fiatlarını birleştirmeye İnhisarlar idaresi salâhiyetlidir.

Ad. E.

Mal. E.

B. E.

İkinci fasıl

Tuz fiatları ve satışları

MADDE 4 — İktisad encümeninin dördüncü maddesi aynen

MADDE 4 — Tuzlarda tuzun kilosu üç kuruştur. Tuzların müşteri vesaitinin yanışa bildiği yerlere kadar taşınması icab eden tuzlarda bu husus için ihtiyar olunacak masraflar tuzla fiatına ilâve edilmek üzere her malî sene başında İnhisarlar idaresince tesbit ve ilân olunur.

İdare lüzum gördüğü tuzlarda ambar açar.

MADDE 5 — İktisad encümeninin beşinci maddesi aynen

MADDE 5 — İktisad encümeninin beşinci maddesi aynen.

MADDE 4 — İktisad encümeninin 4 ncü maddesi aynen

MADDE 5 — İnhisar ambarlarından satın alınan tuzların fiati ambarlara kadar taşınmaları ve maliyet fiati üzerinden sigortaları için yapılan masrafların tuzla fiatine zammı suretile tesbit edilir. Böylelikle elde edilecek kilo fiati santim kesri gösterirse bu kesir santime iblâğ olunur. Görülecek lüzum ve ihtiyaç üzerine nakil şartları biri birine uygun olan mmtakalardaki satış ambarlarının fiatlerini birleştirmeye İnhisarlar idaresi salâhiyetlidir.

Muhitinin tuz ihtiyacını te-

MADDE 6 — Tuzdan kimyevî maddeler istihsali için yapılacak fabrikalara hakikî ihtiyaçlarına göre tuzla maliyetine her nevi masarîf zammedildikten sonra hâsıl olan fiyat üzerinden tuz verilebilir.

MADDE 7 — Sanayide ve tabaklıkta kullanıldığı tesbit edilecek tuzun beher kilosu için işbu müessese sahiblerine 3 kuruş geri verilir.

Şukadar ki tenzilâtli satış fiyatları tatbik edilen tuzla veya ambarlardan satın alınan tuzlar için geri verilecek miktar idareye beher kiloda nakliye ve sigorta masrafından başka 3 kuruş kalmak üzere hesab olunur.

Sanayide ve tabaklıkta kullanılacak tuzların tağyir edilerek

MADDE 6 — İnhisarlar idaresince ince sofrâ ve mutbak tuzları yapıldığı takdirde bunların satış fiyatları Gümrük ve inhisarlar vekâletince ayrıca tesbit olunur.

MADDE 7 — Tuzdan kimyevî maddeler istihsali için yapılacak fabrikalara hakikî ihtiyaçlarına göre tuzla maliyetine her nevi masarîf ilâve edildikten sonra hâsıl olan fiata kadar tenzilli fiatla tuz verilebilir.

MADDE 8 — Sanayide ve tabaklıkta kullanıldığı tesbit edilecek tuzun beher kilosu için işbu müessese sahiblerine (60) parayı aşmamak üzere bir prim verilmesi ve bu primin miktarının tayini İktisad ve Gümrük ve inhisarlar vekâletlerince müştereken tesbit edilir.

Ancak tenzilâtli satış fiyatları tatbik edilen tuzla veya ambarlardan satın alınan tuzlar için yukarıdaki fıkra ahkâmına göre verilecek prim idareye be-

MADDE 6 — İnhisarlar idaresince ince sofrâ ve mutbak tuzları yapıldığı takdirde bunların satış fiyatları Gümrük ve inhisarlar vekâletince ayrıca tesbit olunur.

MADDE 7 — Tuzdan kimyevî maddeler istihsali için yapılacak fabrikalara hakikî ihtiyaçlarına göre tuzla maliyetine her nevi masarîf ilâve edildikten sonra hasıl olan fiata kadar tenzilli fiatla verilebilir.

MADDE 8 — Sanayide ve tabaklıkta kullanıldığı tesbit edilecek tuzun beher kilosu için işbu müessese sahiblerine 60 parayı aşmamak üzere bir prim verilmesi ve bu primin miktarının tayini İktisad ve Gümrük ve İnhisarlar vekâletlerince müştereken kararlaştırılır.

Ancak tenzilâtli satış fiyatları tatbik edilen tuzla veya ambarlardan satın alınan tuzlar için yukarıdaki fıkra ahkâmına göre verilecek prim idareye beher

Ad. E.

Mal. E.

B. E.

MADDE 6 — İktisad encümeninin altıncı maddesi aynen

MADDE 6 — İktisad encümeninin altıncı maddesi aynen.

min edemeyecek tuzlalarla ambarlara mmtakaları tuzlalarından başka her hangi bir tuzla veya ambardan sevkedilecek tuzların fiyatını, kendi mmtakalarından tedarik edilen tuz satış fiyatlarına kadar, indirmeğe Gümrük ve inhisarlar vekâleti salâhiyetlidir.

Tuzun nakliye masrafı çok olan mmtakalardan lüzum görülen mahallerdeki tuz satış fiyatlarını, bu masrafları kısmen veya tamamen indirmek suretile ve muayyen bir devre için, tesbite İcra Vekilleri Heyeti salâhiyetlidir.

MADDE 6 — İktisad encümeninin 6 ncı maddesi aynen

MADDE 7 — İktisad encümeninin yedinci maddesi aynen

MADDE 7 — İktisad encümeninin yedinci maddesi aynen.

MADDE 7 — Tuzdan kimyevî maddeler istihsali için yapılacak fabrikalara hakikî ihtiyaçlarına göre tuzla istihsal fiyatına her nevi masrafların ilâvesi suretile tesbit edilecek fiyatlerden aşağı olmamak üzere engin fiatle tuz verilebilir.

MADDE 8 — İktisad encümeninin sekizinci maddesi aynen

MADDE 8 — İktisad encümeninin sekizinci maddesi aynen.

MADDE 8 — Sanayide ve tabâğlıkta kullanıldığı tesbit edilecek tuzun beher kilosu için işbu müessese sahiblerine tuzla fiatının yarısını aşmamak üzere bir prim verilir. Bu primin miktarının tayini İktisad ve Gümrük ve inhisarlar vekâletlerinince müştereken kararlaştırılır.

Ancak tenzilâtlı satış fiyatları tatbik edilen tuzla veya ambarlardan satın alınan tuzlar için yukarıdaki fıkra ahkâmına göre verilecek prim idareye be-

Hü.

verilmesine İnhisar idaresince lüzum görüldüğü takdirde satış fiati yukarıdaki fıkralarda mevzubahs tenzilât esasına göre hesap ve tağyir masrafı da tuzu alana tahmil edilir.

MADDE 8 — Görülecek lüzum ve ihtiyac üzerine bazı mmtakalarda ucuz tuz satılabilmek veya muayyen bir mmtaka dahilinde bulunan satış ambarlarının muayyen bir müddet zarfındaki satış fiyatlarını birleştirmek için diğer bazı tuzla ve ambarlarda tuz fiyatını arttırmağa Gümrük ve inhisarlar vekâleti mezundur.

MADDE 9 — Kaçakçılığa mâni olmak için lüzum görülecek tuzla ve ambarlarda satılacak tuzların fiati Maliye vekâletinin muvafakati alınmak şartile tenzil edilebilir.

MADDE 10 — İnhisarlar idaresi göreceği lüzum üzerine bazı tuzlalardan satışı büsbütün kaldıracabileceği gibi satış muamelesini senenin muayyen zamanlarına hasır ve satış mmtakalarını tahdid edebilir.

MADDE 11 — Ecnebi memleketlere yapılacak satışlarda tuz fiati ticarî icablara göre Gümrük ve inhisarlar vekâletince tayin olunur.

MADDE 12 — Tuzlalarda (25) yirmi beş ve inhisar satış

G. İ. E.

her kiloda nakliye ve sigorta masrafından başka en az altmış para kalmak üzere hesap olunur.

Sanayide ve tabaklıkta kullanılacak tuzların tağyir edilecek verilmesine İnhisarlar idaresince lüzum görüldüğü takdirde satış fiati yukarıdaki fıkralarda yazılı esaslara göre hesap ve tağyir masrafı da tuzu alana tahmil edilir.

MADDE 9 — Kaçakçılığa mâni olmak için lüzum görülecek tuzla ve ambarlarda satılacak tuzların fiyatını indirmeğe Gümrük ve inhisarlar vekilliği salâhiyetlidir.

MADDE 10 — Ecnebi memleketlere yapılacak satışlarda tuz fiati ticarî icablara göre Gümrük ve inhisarlar vekilliğince tayin olunur.

MADDE 11 — İnhisarlar idaresi göreceği lüzum üzerine bazı tuzlalarda satışı büsbütün kaldıracabileceği gibi satış muamelesini senenin muayyen zamanlarına hasır ve satış mmtakalarını tahdid edebilir.

MADDE 12 — Tuzlalarda ve inhisar satış ambarlarında

İk. E.

kiloda nakliye ve sigorta masrafından başka en az 60 para kalmak üzere hesap olunur.

Sanayide ve tabaklıkta kullanılacak tuzların tağyir edilecek verilmesine İnhisarlar idaresince lüzum görüldüğü takdirde satış fiati yukarıdaki fıkralarda yazılı esaslara göre hesap ve tağyir masrafı da tuzu alana tahmil edilir.

MADDE 9 — Kaçakçılığa mâni olmak için lüzum görülecek tuzla ve ambarlarda satılacak tuzların fiyatını indirmeğe Gümrük ve inhisarlar vekilliği salâhiyetlidir.

MADDE 10 — Ecnebi memleketlere yapılacak satışlarda tuz fiati ticarî icablara göre Gümrük ve inhisarlar vekilliğince tayin olunur.

MADDE 11 — İnhisarlar idaresi göreceği lüzum üzerine bazı tuzlalarda satışı büsbütün kaldıracabileceği gibi satış muamelesini senenin muayyen zamanlarına hasır ve satış mmtakalarını tahdid edebilir.

MADDE 12 — Tuzlalarda ve inhisar satış ambarlarında dök-

Ad. E.

Mal. E.

B. E.

her kiloda nakliye ve sigorta masrafından başka en az tuzla fiatının yarısı kalmak üzere hesap olunur.

Sanayide ve tabağlıkta kullanılacak tuzların tağıyir edilerek verilmesine İnhisarlar idaresince lüzum görüldüğü takdirde satış fiati yukarıdaki fıkralarda yazılı esaslara göre hesap ve tağıyir masrafı da tuzu alana tahmil edilir.

MADDE 9 — İktisad encümeninin 9 ncu maddesi aynen

MADDE 9 — İktisad encümeninin dokuzuncu maddesi aynen

MADDE 9 — İktisad encümeninin dokuzuncu maddesi aynen.

MADDE 10 — İktisad encümeninin 10 ncu maddesi aynen

MADDE 10 — İktisad encümeninin onuncu maddesi aynen

MADDE 10 — İktisad encümeninin onuncu maddesi aynen.

MADDE 11 — Maliye encümeninin 11 nci maddesi aynen

MADDE 11 — İktisad encümeninin on birinci maddesi aynen

MADDE 11 — İnhisarlar idaresi ihtikâra meydan vermemek ve ihtiyacı temin etmek üzere lüzum göreceği bazı tuzalarda satışı büsbütün kaldıırabileceği gibi satış muamelesini senenin muayyen zamanlarına hasır ve satış mmtakalarını tahdid edebilir.

MADDE 12 — İktisad encümeninin 12 nci maddesi aynen

MADDE 12 — İktisad encümeninin on ikinci maddesi aynen

MADDE 12 — İktisad encümeninin on ikinci maddesi aynen

Hâ.

ambarlarında elli kilodan aşağı tuz satılamaz.

MADDE 13 — Tuz satışı peşindir. Ancak teminatı Devletçe kabul edilmiş olan bankalardan birinin teminat mektubuna mukabil muayyen tuzla ve ambarlardan gerek dahil, gerek hariç için veresiye tuz satılabilir. Bu tuzların hangi tuzla veya ambarlardan verileceği İnhisar idaresince tayin olunur. Veresiye dahilde satılacak tuzun miktarı her tacir için elli tondan aşağı ve 1500 tondan yukarı olamaz ve bedelinin tediyesi için tayin olunacak müddette altı ayı geçemez. Ancak bu kabul satışlar için % 5 e kadar faiz hesap olunur. Ecnebi memleketlere ihrac için veresiye verilecek tuzların miktarı ve tediye müddet ve şartları İnhisarlar idaresince tesbit olunur.

G. İ. E.

dökme olarak 25 kilodan aşağı tuz satılamaz, buralarda kapalı kaplarda satılan tuzlar bölünmez.

MADDE 13 — Tuz satışı peşindir. Ancak teminatı Devletçe kabul edilmiş olan bankalardan birinin teminat mektubuna mukabil muayyen tuzla ve ambarlardan gerek dahil, gerek hariç için veresiye tuz satılabilir. Bu tuzların hangi tuzla veya ambarlardan verileceği İnhisarlar idaresince tayin olunur, veresiye dahilde satılacak tuzun miktarı her tacir için 50 tondan aşağı ve 1500 tondan yukarı olamaz ve bedelinin tediyesi için tayin olunacak müddet de altı ayı geçemez.

Bu gibi şartlar için (% 5) i geçmemek üzere ve tecimsel icablara göre bir faiz alınır. Ecnebi memleketlere ihrac için veresiye verilecek tuzların miktarı ve tediye müddet ve şartları İnhisarlar idaresince tesbit olunur.

MADDE 14 — İnhisarlar idaresinin tuz ambarı olmayan her vilâyet ve kazanın merkez ve mülhakatında yaz ve kış mevsimleri için ayrı ayrı olmak üzere tuzun toptan ve perakende azamî satış fiatleri bir sene için muteber olmak üzere vilâyet ve kaza merkezlerindeki belediye meclislerince tesbit olunur. Bu fiatlara tebliğ tarihinden itibaren bir ay içinde İnhisarlar idaresinin ve satıcıların itiraza hakkı vardır. Bu itirazlar vilâyet veya kaza idare heyetlerince tetkik olunarak verilecek kararlar katidir. Tekarrür eden fiatlerden fazlası

İk. E.

me olarak 25 kilodan aşağı tuz satılamaz, buralarda kapalı kaplarda satılan tuzlar bölünmez.

MADDE 13 — Tuz satışı peşindir. Ancak teminatı Devletçe kabul edilmiş olan bankalardan birinin teminat mektubuna mukabil muayyen tuzla ve ambarlardan veresiye tuz satılabilir. Bu tuzların hangi tuzla veya ambarlardan verileceği İnhisarlar idaresince tayin olunur, veresiye dahilde satılacak tuzun miktarı her tacir için elli tondan aşağı ve 1500 tondan yukarı olamaz ve bedelinin tediyesi için tayin olunacak müddet de altı ayı geçemez. Bu gibi satışlar için (% 5) i geçmemek üzere ve tecimsel icablara göre bir faiz alınır. Ecnebi memleketlere ihrac için veresiye verilecek tuzların miktarı ve tediye müddet ve şartları İnhisarlar idaresince tesbit olunur.

MADDE 14 — İnhisarlar idaresinin tuz ambarı olmayan her vilâyet ve kazanın merkez ve mülhakatında yaz ve kış mevsimleri için ayrı ayrı olmak üzere tuzun toptan ve perakende azamî satış fiatları bir sene için muteber olmak üzere tatbikından iki ay evvel vilâyet ve kaza merkezlerindeki belediye meclislerince tesbit ve ilân olunur. Bu fiatlara ilân tarihinden itibaren bir ay içinde İnhisarlar idaresinin ve satıcıların itiraza hakkı vardır. Bu itirazlar vilâyet veya kaza idare heyetlerince 20 gün zarfında tetkik edilerek karara bağ-

Ad. E.

Mal. E.

B. E.

nen

nen.

MADDE 13 — İktisad encümeninin on üçüncü maddesi aynen

MADDE 13 — İktisad encümeninin on üçüncü maddesi aynen.

MADDE 13 — İktisad encümeninin 13 ncü maddesi aynen

MADDE 14 — İktisad encümeninin on dördüncü maddesi aynen

MADDE 14 — İnhisarlar idaresinin tuz ambarı olmayan her vilâyet ve kazanın merkez ve mülhakatında yaz ve kış mevsimleri için ayrı ayrı olmak üzere tuzun toptan ve perakende azamî satış fiyatları bir sene için muteber olmak üzere tatbikından iki ay evvel vilâyet ve kaza merkezlerindeki belediye meclislerince tesbit ve şehir ve kasabalarda ilân ve köylere tebliğ olunur. Bu fiyatların ilân tarihinden itibaren bir ay içinde İnhisarlar idaresinin ve satıcıların itiraza hakkı vardır. Bu itirazlar vilâyet veya kaza idare heyetlerince

MADDE 14 — Maliye encümeninin 14 ncü maddesi aynen

Hü.

G. İ. E.

İk. E.

na tuz satanlardan beş liradan elli liraya kadar hafif para cezası alınır. Bu cezalar 1701 sayılı kanunun 69 ve 70 nci maddelerine göre takib ve infaz olunur.

lanır. İşbu heyetlerce verilecek kararlar katidir. Fevkalâde hallerde birinci fıkrada yazılı fiatları yükseltmeğe belediyeler salâhiyetlidirler. Yükseltme kararları ilânın ertesi gününden başlayarak tatbik edilir. Bu kararlar aleyhine yedi gün içinde yapılacak itirazlar yukarıki fıkraya göre tetkik ve karara raptolunur.

Üçüncü fasıl

Tuz satışı ve nakliye tezkereleri

MADDE 14 — Tuz nakliyatı nakliye tezkeresile yapılır. Tezkeresiz nakledilen tuzlar kaçaktır. Şu kadar ki, karada veya denizde 25 kilodan aşağı olarak nakledilecek tuzlar bu kayitten müstesnadır.

MADDE 15 — Tuz nakliye tezkerelerinin hükmü bunların verildiği tarihten itibaren gideceği yerin uzaklığına göre lâzım gelen vakte eklenecek bir o kadar müddetin bitmesine değin muteberdir.

Müddetler nakliye tezkeresini veren inhisar idaresi tarafından tezkere üzerine yazı ile yazılır. Bu zaman geçtikten sonra nakledilecek tuzlar tezkeresiz sayılır. Esbabı mücbire dolayısıyla geçen müddetler hesa-

Üçüncü fasıl

Tuz satış ve nakliye tezkereleri

MADDE 15 — Tuz nakliyatı nakliye tezkeresi ile yapılır. Tezkeresiz nakledilen tuzlar kaçaktır. Şu kadar ki 25 kilodan aşağı olarak nakledilecek tuzlar bu kayitten müstesnadr.

MADDE 16 — Tuz nakliye tezkerelerinin hükmü bunların verildiği tarihten itibaren gideceği yerin uzaklığına göre lâzım gelen vakte eklenecek bir o kadar müddetin bitmesine değin muteberdir.

Müddetler nakliye tezkeresini veren inhisarlar idaresi tarafından tezkere üzerine yazı ile yazılır. Bu zaman geçtikten sonra nakledilecek tuzlar tezkeresiz sayılır. Mücbir sebeplerle geçen müddetler ka-

Üçüncü fasıl

Tuz satış ve nakliye tezkereleri

MADDE 15 — Gümrük ve inhisarlar vekâletince tayin edilecek mmtakalarda belediye ve köy hududları haricindeki tuz nakliyatı nakliye tezkeresile yapılır. Tezkeresiz nakledilen tuzlar kaçak sayılır. Şu kadar ki, 25 kiloya kadar nakledilecek tuzlar bu kayitten müstesnadr. İnhisarlar idaresinin resmî damgasını, mühür veya etiketini taşıyan kapalı kaplar içinde yapılacak tuz nakliyatının nakliye tezkeresi kaydinden vareste tutulmasına Gümrük ve inhisarlar vekâleti karar verebilir.

MADDE 16 — Tuz nakliye tezkerelerinin hükmü bunların verildiği tarihten itibaren gideceği yerin uzaklığına, taşınma vasıtasına ve mevsime göre lâzım gelen vakte eklenecek bir o kadar günlük müddetin bitmesine değin muteberdir. Ancak bu müddet üç günden az olamaz. Müddetler nakliye tezkeresi üzerine yazı ile yazılır. Bu zaman geçtikten sonra nakledilecek tuzlar tezkeresiz sayılır. Mücbir sebeplerle geçen

Ad. E.

Mal. E.

B. E.

yirmi gün zarfında tetkik edilerek karara bağlanır. İşbu heyetlerce verilecek kararlar katidir. Fevkalâde hallerde birinci fıkrada yazılı fiatleri yükseltmeye belediyeler salâhiyetlidirler. Yükseltme kararları ilânın ertesi gününden başlayarak tatbik edilir. Bu kararlar aleyhine yedi gün içinde yapılacak itirazlar yukarıki fıkraya göre tetkik ve karara raptolunur.

MADDE 15 — İktisad encümeninin on beşinci maddesi aynen

MADDE 15 — İktisad encümeninin on beşinci maddesi aynen.

MADDE 15 — İktisad encümeninin 15 nci maddesi aynen

MADDE 16 — İktisad encümeninin on altıncı maddesi aynen

MADDE 16 — İktisad encümeninin on altıncı maddesi aynen.

MADDE 16 — İktisad encümeninin 16 nci maddesi aynen

Hü.

ba katılmaz. Mücbir sebeblerin takdiri mahallî inhisar idaresine ve bulunmayan yerlerde en büyük mülkiye memuruna aittir.

MADDE 16 — Tuzlalardan ve inhisar ambarlarından tuz satın alanlar nakliye tezkeresi almağa ve idarenin salâhiyetli memurları da bu tezkerayı vermeğe mecburdur. İnhisar idaresinin tuzunu satan şimendifer ambarlarından verilecek faturalar nakliye tezkeresi hükmündedir.

MADDE 17 — Kanunda tarif edilen şekiller dairesinde maledildikleri tuzları 25 kilodan fazla miktarlarda satmak veya göndermek isteyenler bu tuzların:

- 1 - Kaç kilo olduğunu,
- 2 - Nereye gönderildiğini,
- 3 - Deniz veya karadan mı nakledileceğini,
- 4 - Tuzlar satılmış ise, (müşterisinin adını ve sanını) gösterir bir beyanname ile İnhisar idaresine, idarenin bulunmadığı yerlerde o mahallin en büyük mülkiye memuruna (bildirmeğe ve ona göre idareden) idare teşkilâtı bulunmayan yerlerde en büyük mülkiye memurundan bir ifraz tezkeresi çıkarmağa ve salâhiyetli memurlar da bu tezkereleri vermeğe mecburdur.

MADDE 18 — Karada bir yerden diğer yere nakledilen tuzlar - tezkeresinde yazılı müddet içinde - mevriline götürülmeden yolda satılırsa satış mahalli mevril addolunur. Ancak:

- 1 - Deniz yolu ile nakledile-

G. İ. E.

bul olunur. Mücbir sebeblerin tevsiki vukubulduğu yerin İnhisarlar idaresine ve bulunmayan yerlerde en büyük mülkiye memuruna veya ihtiyar meclisine aiddir.

MADDE 17 — Tuzlalardan ve inhisar ambarlarından tuz satın alanlar nakliye tezkeresi almağa ve idarenin salâhiyetli memurları da bu tezkerayı vermeğe mecburdur. İnhisarlar idaresinin tuzunu satış şimendifer ambarlarından verilecek faturalar nakliye tezkeresi yerini tutar.

MADDE 18 — Kanunda tarif edilen şekiller dairesinde mal edindikleri tuzları (25) kilodan fazla miktarlarda satmak veya göndermek isteyenler bu tuzların kaç kilo olduğunu, nereye gönderildiğini, tuzlar satılmış ise «Müşterisinin adını ve sanını» gösterir bir beyanname ile İnhisarlar idaresine, bulunmadığı yerlerde o yerin en büyük mülkiye memuruna bildirmeğe ve bunlardan ona göre ifraz tezkeresi almağa ve salâhiyetli memurlar da bu tezkereleri vermeğe mecburdurlar.

MADDE 19 — Bir yerden diğer bir yere nakledilen tuzlar - tezkeresinde yazılı müddet içinde - mevriline götürülmeden yolda satılırsa satış mahalli mevril addolunur. Ancak satış fiatları ucuzlatılmış min-

İk. E.

müddetler kabul olunur. Mücbir sebeblerin tevsiki vuku bulunduğu yerin inhisarlar idaresine ve bulunmayan yerlerde en büyük mülkiye memuruna veya ihtiyar meclisine aiddir.

MADDE 17 — Tuzlalardan ve inhisar ambarlarından tuz satın alanlar nakliye tezkeresi almağa ve idarenin salâhiyetli memurları da bu tezkerayı vermeğe mecburdurlar. İnhisarlar idaresinin tuzunu satan şimendifer ambarlarından verilecek faturalar nakliye tezkeresi yerini tutar.

MADDE 18 — Tuz satanlar 25 kilodan fazla olan her satış için müşteriye İnhisarlar idaresinin tayin edeceği şekil ve şartlara göre fatura vermeğe mecburdurlar. Bu faturalar da nakliye tezkeresi hükmünde tutulur.

MADDE 19 — Bir yerden diğer bir yere nakledilen tuzlar - tezkeresinde yazılı müddet içinde - mevriline götürülmeden yolda satılırsa satış mahalli mevril addolunur. Ancak satış fiatları ucuzlatılmış mmta-

Ad. E.

Mal. E.

B. E.

MADDE 17 — İktisad encümeninin on yedinci maddesi aynen

MADDE 17 — İktisad encümeninin on yedinci maddesi aynen.

MADDE 17 — İktisad encümeninin 17 nci maddesi aynen

MADDE 18 — İktisad encümeninin on sekizinci maddesi aynen

MADDE 18 — İktisad encümeninin on sekizinci maddesi aynen.

MADDE 18 — İktisad encümeninin 18 nci maddesi aynen

MADDE 19 — İktisad encümeninin on dokuzuncu maddesi aynen

MADDE 19 — İktisad encümeninin on dokuzuncu maddesi aynen.

MADDE 19 — İktisad encümeninin 19 ncu maddesi aynen

Hü.

cek olan,

2 - Satış fiyatları ucuzlatılmış mmtakalardaki tuzla veya ambarlardan verilen, tuzlara aid nakliye tezkereleri, bunlarda yazılı yerler için muteber olup başka mmtaka veya mahallere işbu tezkerelerle tuz nakli yasaktır.

MADDE 19 — İnhisarlar idaresinin resmî damgasını mühür veya etiketini havi kapalı kaplar içinde karada tuz nakliyatının nakliye tezkeresine tâbi olup olmayacağını görülecek lüzum üzerine İnhisarlar umum müdürlüğü tayin eder.

MADDE 20 — Nakliye tezkerelerinin, mevritlerinde inhisar memurları, inhisar memurları bulunmayan yerlerde gümrük memurları ve bunların bulunmadığı yerlerde en büyük maliye, olmazsa mülkiye memurlarına, ve köylerde muhtar veya ihtiyar heyetlerine ibraz edilmesi ve bunlar tarafından da tetkik edilerek nakillerden alınması ve en yakın inhisar idaresine gönderilmesi mecburidir.

MADDE 21 — Tezkerelerini kaybettiklerini iddia edenlerin tuzları idarece alıkonulur ve tezkereyi veren idare ile muhabere edilerek bu tuzlar için evvelce tezkere alındığı tahakkuk ederse geri verilir. Şu kadar ki, tuzun sahib veya nakli her kilo tuz için inhisar idaresine 20 kuruş depozito bıraktığı takdirde muhabere neticelenmeksizin dahi tuzlara tasarruf eder. Yapılacak muhabere so-

G. İ. E.

takalardaki tuzla veya ambarlardan verilen tuzlara aid nakliye tezkereleri bunlarda yazılı yerler için muteber olup başka mmtaka veya mahallere bu tezkerelerle tuz nakli yasaktır.

MADDE 20 — Nakliye tezkereleri mevritlerinde inhisarlar memurlarına, inhisar memurları bulunmayan yerlerde gümrük memurlarına ve bunların bulunmadığı yerlerde en büyük maliye olmazsa mülkiye memurlarına ve köylerde muhtar veya ihtiyar meclislerine verilir.

MADDE 21 — Tezkerelerini kaybettiklerini iddia edenlerin tuzları idarece alıkonulur ve tezkereyi veren idare ile muhabere edilerek bu tuzlar için evvelce tezkere alındığı tahakkuk ederse geri verilir. Şu kadar ki tuzun sahibi veya nakli her kilo tuz için İnhisarlar idaresine 10 kuruş depozito bıraktığı takdirde muhabere neticelenmeksizin dahi tuzlara tasarruf eder. Yapılacak muhabere

İk. E.

kalardaki tuzla veya ambarlardan verilen tuzlara aid nakliye tezkereleri bunlarda yazılı yerler için muteber olup başka mmtaka veya mahallere bu tezkerelerle tuz nakli yasaktır.

MADDE 20 — Nakliye tezkerelerinin sahib veya nâkille ri tarafından mevritlerinde İnhisarlar idarelerine verilmesi mecburidir. İnhisarlar idaresi bulunmayan yerlerde tezkerelerin gümrük memurlarına ve bunların da bulunmadıkları yerlerde en büyük maliye, olmazsa mülkiye memurlarına ve köylerde muhtar veya ihtiyar meclislerine verilmesi caiz olup bu suretle verilen tezkereleri alanlar da en yakın inhisar idaresine göndermeğe mecburdurlar.

MADDE 21 — Tezkerelerini kaybettiklerini iddia edenlerin tuzları idarece alıkonulur ve tuzların alındığı mmtakadaki idare ile muhabere edilerek bu tuzlar için evvelce tezkere alındığı tahakkuk ederse geri verilir. Şu kadar ki tuzun sahibi veya nâkili her kilo tuz için İnhisarlar idaresine 10 kuruş depozito bıraktığı takdirde muhabere neticelenmeksizin dahi tuzlara tasarruf eder. Yapıl-

Ad. E.

Mal. E.

B. E.

MADDE 20 — İktisad encümeninin yirminci maddesi aynen

MADDE 20 — İktisad encümeninin yirminci maddesi aynen.

MADDE 20 — İktisad encümeninin 20 nci maddesi aynen

MADDE 21 — İktisad encümeninin yirmi birinci maddesi aynen

MADDE 21 — İktisad encümeninin yirmi birinci maddesi aynen.

MADDE 21 — İktisad encümeninin 21 nci maddesi aynen

Hü.

nunda tuzlar için evvelce tezkere alındığı sabit olursa tuz ve verilmiş depozito akçesi iade olunur. Sabit olmazsa tuzlar kaçak sayılır ve depozito akçesi bu husustaki hüküm neticesine talikan mevkuftutulur. Tuzun alıkonulmasından geri verilmesine veyahud bu hususta kanunî mercilerden alınacak hükmün katileşmesine kadar geçen müddet içinde muhafazası için yapılacak masraflar sahib veya nâkiline aittir.

MADDE 22 — Nakliye tezkeresi ile nakledilen tuzlar (20) nci maddede yazılı memurlar veya ihtiyar heyetleri tarafından mevritlerinde yoklandığı veya tarttırıldığı zaman tezkerede yazılı miktardan % 3 ten ziyade bir fazlalık görülürse tezkeredeki miktardan fazla çıkan bu kısmın beher kilosundan tuzun satıldığı tuzla veya ambar satış fiatinin üç katı hükmen almır ve tuz sahibine geri verilir. Tuzun sahib veya nâkili hükümden evvel üç kat tuz bedelini kendiliğinden İnhisar idaresine teslim ederse hüküm istihsaline hacet kalmaksızın tuzlar derhal iade olunur. Şu kadar ki fazla çıkan tuzların kaçak olduğu yahud eldeki tezkerenin bu tuzlara aid bulunmadığı tahakkuk eyleser bunlar kaçak sayılır. İdarenin teşkilâtı bulunmayan yerlerde ortaya çıkacak 21 nci maddede ve işbu maddede mevzubahs vakalarda vazifedar memurlar veya ihtiyar heyetleri tarafından zabırname tutularak sahipleri le beraber tuzlar en yakın idare şubesinin bulunduğu mahalle gönderilir.

G. İ. E.

sonunda tuzlar için evvelce tezkere alındığı sabit olursa tuz veya depozito akçesi iade olunur. Sabit olmazsa 23 ncü madde hükmü tatbik olunur.

MADDE 22 — Nakliye tezkeresi ile nakledilen tuzlar 20 nci maddede yazılı memurlar veya ihtiyar meclisleri tarafından mevritlerinde tezkerelerinin gösterilmesi üzerine yoklandığı veya tartıldığı zaman tezkerede yazılı miktardan (%3) den ziyade bir fazlalık görülürse fazla çıkan bu kısmın beher kilo ve küsurundan on kuruş hükmen almır ve tuz sahibine geri verilir. Tuzun sahibi veya nâkili hükümden evvel beher kilo ve küsuru için on kuruşu kendiliğinden inhisarlar idaresine öderse hüküm almaya hacet kalmaksızın tuzlar iade olunur. Şu kadar ki, fazla çıkan tuzların kaçak olduğu yahud eldeki tezkerenin bu tuzlara aid bulunmadığı anlaşılırsa bunlar kaçak sayılır.

İk. E.

cak muhabere sonunda tuzlar için evvelce tezkere alındığı sabit olursa tuz veya depozito akçesi iade olunur. Sabit olmazsa 23 ncü madde hükmü tatbik olunur.

MADDE 22 — Nakliye tezkeresi ile nakledilen tuzlar 20 nci maddede yazılı memurlar veya ihtiyar meclisleri tarafından mevritlerinde tezkerelerinin gösterilmesi üzerine yoklandığı veya tartıldığı zaman tezkerede yazılı miktardan (% 5) den ziyade bir fazlalık görülürse fazla çıkan bu kısmın beher kilo veya küsurundan on kuruş hükmen almır ve tuz da sahibine geri verilir. Tuzun sahibi veya nâkili hükümden evvel beher kilo ve küsuru için on kuruşu kendiliğinden İnhisarlar idaresine öderse hüküm almağa hacet kalmaksızın tuzlar iade olunur. Şu kadar ki, fazla çıkan tuzların kaçak olduğu yahud eldeki tezkerenin bu tuzlara aid bulunmadığı anlaşılırsa bunlar kaçak sayılır.

Ad. E.

Mal. E.

B. E.

MADDE 22 — İktisad encümeninin yirmi ikinci maddesi aynen

MADDE 22 — İktisad encümeninin yirmi ikinci maddesi aynen.

MADDE 22 — İktisad encümeninin 22 nci maddesi aynen

Hü.

Dördüncü fasıl

Ceza hükümleri

MADDE 23 — Kaçırılan yerli tuzların her kilo veya kilo küsuru için kaçakçılardan 20 kuruş ve ecnebi memleketlerden Türkiyeye sokulan kaçak tuzların her kilo veya kilo küsuru için 50 kuruş ağır para cezası alınır.

MADDE 24 — Tuz fiyatları ucuzlatılmış mmtaalardan aldıkları nakliye tezkerelerini diğer mmtakalarda kullananların tuzları musadere edilmekle beraber bunların her kilo veya küsuru için beş kuruş ağır para cezası alınır.

MADDE 25 — Deniz yolu ile tuz nakledecek olanlardan mücbir sebebler olmaksızın nakliye tezkerelerinde yazılı yerlerden başka yerlere tuz götürenlerin tuzlarının beher kilo ve küsuru için bir kuruş ağır para cezası alınır.

MADDE 26 — İkinci maddede tarif edilen tuzlu sularla kimyevî tasfiyeye ihtiyac messettirmeksizin alelâde vesaitle ihtiva ettiği klor sodyomun tefriki kabil olan ve klor sodyom nisbeti % 10 dan fazla bulunan toprakların ve kayaların nakli yasaktır. Nakledenler hakkında suyun veya toprak ve kayanın muhtevi olduğu klor sodyom miktarına göre 22 nci madde hükmü tatbik olunur.

Nakli işbu madde ile menedi-

G. İ. E.

Dördüncü fasıl

Ceza hükümleri

MADDE 23 — Kaçırılan yerli tuzların her kilo veya kilo küsuru için kaçakçılardan on kuruş ve ecnebi memleketlerden Türkiyeye sokulan kaçak tuzların her kilo veya kilo küsuru için elli kuruş para cezası alınır.

MADDE 24 — Tuz fiyatları ucuzlatılmış miktarlardan aldıkları nakliye tezkerelerini diğer mmtakalarda kullananların tuzları musadere edilmekle beraber bunların her kilo veya küsuru için üç kuruş para cezası alınır.

MADDE 25 — İkinci maddede tarif edilen tuzlu sularla kimyevî tasfiyeye ihtiyac messettirmeksizin alelâde vesaitle ihtiva ettiği klor sodyomun tefriki kabil olan ve klor sodyom nisbeti (% 20) den fazla bulunan toprakların ve kayaların nakli yasaktır. Nakledenler hakkında suyun veya toprak ve kayanın muhtevi olduğu klor sodyom miktarına göre (23) nci madde hükmü tatbik olunur.

İk. E.

Dördüncü fasıl

Ceza hükümleri

MADDE 23 — Kaçırılan yerli tuzların her kilo veya kilo küsuru için kaçakçılardan on kuruş ve ecnebi memleketlerden Türkiyeye sokulan kaçak tuzların her kilo veya kilo küsuru için elli kuruş para cezası alınır.

MADDE 24 — Tuz fiyatları ucuzlatılmış mmtakalardan aldıkları nakliye tezkerelerini diğer mmtakalarda kullananların tuzları musadere edilmekle beraber bunların her kilo veya kilo küsuru için üç kuruş para cezası alınır.

MADDE 25 — İkinci maddede tarif edilen tuzlu toprak ve kayaların nakli yasaktır. Nakledenler hakkında suyun veya kayanın muhtevi olduğu klorsodyom miktarına göre (23) nci madde hükmü tatbik olunur.

Nakli yasak olan tuzlu suların sıhhi sebeblerden dolayı nakline İnhisarlar idaresi ayrıca izin verebilir.

Ad. E.

Mal. E.

B. E.

Dördüncü fasıl

Ceza hükümleri

MADDE 23 — Kaçırılan yerli tuzların her kilo veya kilo küsuru için kaçakçılardan on kuruş ve ecnebi memleketlerden Türkiyeye sokulan kaçak tuzların her kilo veya kilo küsuru için elli kuruş ağır para cezası alınır. Kaçırılan tuz miktarı ne olursa olsun bu ceza bir liradan eksik olmaz.

MADDE 24 — Tuz fiatleri ucuzlatılmış mmtakarlardan aldıkları nakliye tezkerelerini diğer mmtakalarda kullanılanların tuzları musadere edilmekle beraber bunların her kilo veya kilo küsuru için üç kuruş ağır para cezası alınır. Kaçırılan tuz miktarı ne olursa olsun bu ceza bir liradan eksik olmaz.

MADDE 25 — İkinci maddede tarif edilen tuzlu su, toprak ve kayaların nakli yasaktır. Nakledenler hakkında suyun veya toprak ve kayanın muhtevi olduğu klorusodyom miktarına göre yirmi üçüncü madde hükmü tatbik olunur.

Nakli yasak olan tuzlu suların sıhhi sebeplerden dolayı nakline İhisar idaresi ayrıca izin verebilir.

MADDE 23 — Adliye encümeninin yirmi üçüncü maddesi aynen.

MADDE 24 — Adliye encümeninin yirmi dördüncü maddesi aynen.

MADDE 25 — Adliye encümeninin yirmi beşinci maddesi aynen.

MADDE 23 — Adliye encümeninin 23 ncü maddesi aynen

MADDE 24 — Adliye encümeninin 24 ncü maddesi aynen

MADDE 25 — İktisad encümeninin 25 nci maddesi aynen

Hü.

len tuzlu suların sıhhi sebeblerden dolayı İnhisar idaresinin izni ile nakli caizdir.

MADDE 27 — Ecnebi memleketlerden gelen yolcuların beraberinde bulundurdıkları azamî yarım kiloya kadar tuz hiç bir resim ve muameleye tâbi olmaksızın Türkiyeye ithal olunabilir. Yolcuların yanlarında yarım kilodan fazla tuz bulunduğu takdirde 1918 numaralı kanunun 14 ncü maddesi mucibince muamele olunur.

MADDE 28 — 14, 21, 22, 23 ve 26 ncı maddelerde yazılı bulunan fiilleri işleyenler hakkında 1918 numaralı kanunun hükümleri tatbik olunmakla beraber ayrıca bu kanunda yazılı para cezaları almır.

MADDE 29 — Bu kanunda yazılı olupta ayrıca cezası tayin edilmemiş bulunan memnuiyet veya mecburiyetlere riayet etmeyenlerden beş liradan yirmi beş liraya kadar hafif para cezası almır. Mükerrirlerden iki kat para cezası tahsil olunur.

MADDE 30 — Kaçak para cezalarından gayri bu kanun mucibince alınacak para cezaları inhisarlar bütçesine irad kaydolunur.

G. İ. E.

Nakli yasak olan tuzlu suların sıhhi sebeblerden dolayı İnhisarlar idaresinin izni ile nakli caizdir.

MADDE 26 — Ecnebi memleketlerden gelen yolcuların beraberlerinde bulundurdıkları azamî yarım kiloya kadar tuz hiç bir resim ve muameleye tâbi olmaksızın Türkiyeye ithal olunabilir. Yolcuların yanlarında yarım kilodan fazla tuz bulunduğu takdirde 1918 numaralı kanunun 14 ncü maddesi mucibince muamele olunur.

MADDE 27 — 15, 16, 21, 22, 23 ve 25 nci maddelerde yazılı bulunan fiilleri işleyenler hakkında 1918 numaralı kanunun hükümleri tatbik olunmakla beraber ayrıca bu kanunda yazılı para cezaları almır.

MADDE 28 — Bu kanunda yazılı olupta ayrıca cezası tayin edilmemiş bulunan memnuiyet veya mecburiyetlere riayet etmeyenlerden (25) liraya kadar hafif para cezası almır. Mükerrirlerden iki kat para cezası tahsil olunur.

MADDE 29 — Kaçak para cezalarından gayri bu kanun mucibince alınacak para cezaları inhisarlar bütçesine irad kaydolunur.

İk. E.

MADDE 26 — Ecnebi memleketlerden gelen yolcuların beraberlerinde bulundurdıkları en çok yarım kiloya kadar tuz hiç bir resim ve muameleye tâbi tutulmaksızın Türkiyeye ithal olunabilir. Yolcu beraberinde bu miktardan fazla bulunup ta gümrüğe bildirilen tuzları sahipleri hirice iade edebilirler. Yolcu üzerinde veya eşyası arasında beyana muhalif olarak çıkan tuzlar musadere edilir.

MADDE 27 — 1, 15, 16, 21, 23 ve 25 nci maddelerde ve 22 nci maddenin son fıkrasında yazılı bulunan suçları işleyenler hakkında ayrıca 1918 numaralı kanun hükümleri tatbik olunur.

MADDE 28 — 18 nci madde ile 20 nci maddenin birinci fıkrası ve 34 ncü madde hükümlerine muhalif hareket edenlerden 25 liraya kadar hafif para cezası almır. Tekerrüründe bu ceza iki kata kadar çıkarılır.

MADDE 29 — Kaçak para cezalarından gayri bu kanun mucibince alınacak para cezaları İnhisarlar bütçesine irad kaydolunur.

Ad. E.

MADDE 26 — Ecnebi memleketlerden gelen yolcuların beraberlerinde bulundurdıkları en çok yarım kiloya kadar tuz hiç bir resim ve muamele-ye tâbi tutulmaksızın Türkiye-ye ithal olunabilir. Yolcu beraberinde bu miktardan fazla bulunupta gümrüğe bildirilen tuzları sahibleri harice iade edebilirler. Yolcu üzerinde veya eşyası arasında beyana muhalif olarak çıkan tuzlar yalnız musadere edilir.

MADDE 27 — 1, 15, 16, 21 ve 25 nci maddelerde ve 22 nci maddenin son fıkrasında yazılı bulunan suçları işleyenler ve ecnebi memleketten Türkiye-ye kaçak tuz soğanlar hakkında ayrıca 1918 numaralı kanun hükümleri tatbik olunur.

MADDE 28 — 18 nci madde ile 20 nci maddenin birinci fıkrası ve 35 nci madde hükümlerine muhalif hareket edenlerden yirmi beş liraya kadar hafif para cezası alınır.

MADDE 29 — 24 ve 28 nci maddelerdeki cezaların hüküm ve infazında 2 - VI - 1930 tarih ve 1701 sayılı kanunun 69 ve 70 nci maddeleri tatbik olunur.

MADDE 30 — 29 ncu madde mucibince hükmedilecek para cezaları inhisarlar bütçesine irad kaydolunur.

Mal. E.

MADDE 26 — Adliye encümeninin yirmi altıncı maddesi aynen.

MADDE 27 — Adliye encümeninin yirmi yedinci maddesi aynen.

MADDE 28 — Adliye encümeninin yirmi sekizinci maddesi aynen.

MADDE 29 — Adliye encümeninin yirmi dokuzuncu maddesi aynen.

MADDE 30 — Adliye encümeninin otuzuncu maddesi aynen.

B. E.

MADDE 26 — Adliye encümeninin 26 nci maddesi aynen.

MADDE 27 — Adliye encümeninin 27 nci maddesi aynen.

MADDE 28 — Adliye encümeninin 28 nci maddesi aynen.

MADDE 29 — Adliye encümeninin 29 ncu maddesi aynen.

MADDE 30 — Adliye encümeninin 30 ncu maddesi aynen.

Hü.

MADDE 31 — Bu kanuna göre hükmedilen para cezaları tahsili emval kanunu mucibince tahsil olunur. İnhisar memurları bulunmayan yerlerde infaza taallük eden takibler sırasile gümrük, maliye, mülkiye memurları tarafından yapılır ve alman paralar İnhisar idaresine gönderilir.

Beşinci fasıl

Tuz fireleri ve müteferrik hükümler

MADDE 32 — Tuz fireleri tabii haller ve şartlar içinde aşağıda gösterildiği veçhile tesbit olunur:

- 1 - Ambarlarda dökme satılan göl ve deniz tuzları için azamî % 2,5,
- 2 - Ambarlarda dökme satılan kaya tuzlar için azamî % 1,
- 3 - Tuzu tükenen ambarlar için yenilmeyecek bir halde toplanacak kirli ve topraklı deniz ve göl tuzlarından % 1.
- 4 - Bir ambardan diğer ambara devrolunan dökme tuzlar için azamî % 1 fire kabul olunur.

İdarece damgalı, etiketli veya mühürlü kaplarda satılan tuzlara fire karşılığı olarak %1 kilo ilâve edilir. Bu kaplar için başkaca fire kabul edilmez. Tuzlalarda açıkta ve yağm halinde bulunan tuzların firesi umum müdürlükçe takdir olunur. Yukarıdaki fıkralarla tayin olunan fire miktarlarını arttıran fevkalâde sebebler idarece nazarı dikkate almır.

G. İ. E.

MADDE 30 — Bu kanuna göre hükmedilen para cezaları 1918 sayılı kanunun (56) nci maddesi dairesinde infaz olunur. İnhisarlar memurları bulunmayan yerlerde infaza taallük eden takibler sırasile gümrük, maliye, mülkiye memurları tarafından yapılır ve alman paralar İnhisarlar idaresine gönderilir.

Beşinci fasıl

Tuz fireleri ve müteferrik hükümler

MADDE 31 — Tuz fireleri tabii haller ve şartlar içinde aşağıda gösterildiği veçhile tesbit olunur:

- 1 - Ambarlarda dökme satılan göl ve deniz tuzları için azamî % 2,5.
- 2 - Ambarlarda dökme satılan kaya tuzları için azamî % 1
- 3 - Tuzu tükenen ambarlar için yenilmeyecek bir halde toplanacak kirli ve topraklı deniz ve göl tuzlarından % 1
- 4 - Ambar dahilinde veya bir ambardan diğer ambara devrolunan dökme tuzlar için azamî % 1 fire kabul olunur.

İdarece damgalı etiketli veya mühürlü kaplarda satılan tuzlara fire karşılığı olarak % 1 kilo ilâve edilir. Bu kaplar için - eşkâli hariciyeleri, mühürleri veya bandrolları bozuk olursa - başkaca fire kabul edilmez. Tuzlalarda açıkta ve yağm halinde bulunan tuzların firesi umum müdürlükçe takdir olunur. Yukarıdaki fıkralarda tayin olunan fire miktarlarını arttıran fevkalâde sebebler idarece kabul olunur.

İk. E.

MADDE 30 — Bu kanuna göre hükmedilen para cezaları 1918 sayılı kanunun (56) nci maddesi dairesinde infaz olunur. İnhisarlar memurları bulunmayan yerlerde infaza taallük eden takibler sırasile gümrük, maliye, mülkiye memurları tarafından yapılır ve alman paralar İnhisarlar idaresine gönderilir.

Beşinci fasıl

Tuz fireleri ve müteferrik hükümler

MADDE 31 — Tuz fireleri tabii haller ve şartlar içinde aşağıda gösterildiği veçhile tesbit olunur:

- 1 - Ambarlarda dökme satılan göl ve deniz tuzları için azamî % 2,5,
- 2 - Ambarlarda dökme satılan kaya tuzları için azamî %1,
- 3 - Tuzu tükenen ambarlar için yenilmeyecek bir halde toplanacak kirli ve topraklı deniz ve göl tuzlarından % 1,
- 4 - Ambar dahilinde veya bir ambardan diğer ambara devrolunan dökme tuzlar için azamî % 1 fire kabul olunur.

İdarece damgalı etiketli veya mühürlü kaplarda satılan tuzlara fire karşılığı olarak % 1 kilo ilâve edilir. Bu kaplar için - eşkâli hariciyeleri, mühürleri veya bandrolları bozuk olursa - başkaca fire kabul edilmez. Tuzlalarda açıkta ve yağm halinde bulunan tuzların firesi İnhisarlar idaresince takdir olunur. Yukarıdaki fıkralarda tayin olunan fire miktarlarını arttıran fevkalâde sebebler idarece kabul olunur.

Ad. E.

MADDE 31 — Bu kanuna göre hükmedilen para cezaları 1918 sayılı kanunun 56 ncı maddesi dairesinde infaz olunur. İnhisarlar memurları bulunmayan yerlerde infaza taallük eden takibler sırasile Gümrük, maliye, mülkiye memurları tarafından yapılır.

MADDE 32 — İktisad encümeninin 31 nci maddesi aynen

Mal. E.

MADDE 31 — Adliye encümeninin otuz birinci maddesi aynen.

MADDE 32 — İktisad encümeninin otuz birinci maddesi aynen.

B. E.

MADDE 31 — Adliye encümeninin 31 nci maddesi aynen

MADDE 32 — İktisad encümeninin 31 nci maddesi aynen

Hü.

MADDE 33 — İnhisarlar idaresine aid tuzlardan ve bunların her nevi zurufundan hususî idare ve belediyeler namma hiç bir vergi ve resim almımaz.

MADDE 34 — Memleket içinde hazırlarıpta tuzlu olarak yahud salamura halinde ecnebi memleketlere çıkarılacak olan peynir, zeytin ve balık ve bir ameliyei kimyeviye ile tuzlu suda salamura edilmiş deri gibi maddeler için sarfedildiği tahakkuk eyleyecek tuzların her kilosuna karşı sahiblerine işbu mevaddın ihrac edildiği mmtaka tuzla fiatinin altıda beşi prim verilir.

İşbu maddeler içindeki tuzun miktarı Gümrük ve inhisarlar ve İktisad vekâletlerince tesbit edilecek nisbetlere göre tayin olunur. Bu maddelerin dahilden harice çıktığını ispat edecek evrakın mahiyeti Gümrük ve inhisarlar vekâletince kararlaştırılır.

MADDE 35 — İnce tuz yapmak için açılacak müesseselerle halen mevcut bulunan bu gibi müessese sahib veya müstecirleri İnhisarlar idaresinden müsaade almağa ve bu gibi imalâthane ve müesseselerle İkr-

G. İ. E.

MADDE 32 — İnhisarlar idaresine aid tuzlardan ve bunların her nevi zurufundan hususî idare ve belediyeler namma hiç bir vergi ve resim almımaz.

201 kiloya kadar olan tuz satış ve nakliye tezkere ve beyannamelerinden damga resmi aranmaz.

MADDE 33 — Memleket içinde hazırlarıpta tuzlu olarak yahud salamura halinde ecnebi memleketlere çıkarılacak olan peynir, zeytin ve balık ve bir ameliyei kimyeviye ile tuzlu suda salamura edilmiş deri ve bağırsak gibi maddeler için sarfedildiği tahakkuk eyleyecek tuzların her kilosuna karşı sahiblerine işbu maddelerin ihrac edildiği mmtaka tuzla fiatinin üçte ikisi prim olarak verilir. Dahilde sarf ve istihlâk edilecek tuzlu balıklar için de yukarıdaki nisbeti aşmamak üzere verilecek primi Gümrük ve inhisarlar vekilliği tayin eder.

İşbu maddeler içindeki tuzun miktarı Gümrük ve inhisarlar ve İktisad vekâletlerince tesbit edilecek nisbetlere göre tayin olunur. Bu maddelerin dahilden harice çıkarıldığını veya memlekette sarfedileceğini isbat edecek evrakın mahiyeti Gümrük ve inhisarlar vekâletince kararlaştırılır.

MADDE 34 — İnce tuz yapmak için açılacak müesseselerle halen mevcut bulunan bu gibi müessese sahib veya tacirleri İnhisarlar idaresinden müsaade almağa ve bu gibi imalâthane ve müesseselerle

İk. E.

MADDE 32 — İnhisarlar idaresine aid tuzlardan ve bunların her nevi zurufundan hususî idare ve belediyeler namma hiç bir vergi ve resim almımaz.

200 kiloya kadar olan tuz satış ve nakliye tezkere ve beyannamelerinden damga resmi aranmaz.

MADDE 33 — Memleket içinde hazırlarıpta tuzlu olarak yahud salamura halinde ecnebi memleketlere çıkarılacak olan peynir, zeytin ve balık ve bir ameliyei kimyeviye ile tuzlu suda salamura edilmiş deri ve bağırsak gibi maddeler için sarfedildiği tahakkuk eyleyecek tuzların her kilosuna karşı sahiblerine işbu maddelerin ihrac edildiği mmtaka tuzla fiatinin altıda beşi prim olarak verilir. Dahilde sarf ve istihlâk edilecek tuzlu balıklar için de yukarıdaki nisbeti aşmamak üzere verilecek primi Gümrük ve inhisarlar vekilliği tayin eder.

İşbu maddeler içindeki tuzun miktarı Gümrük ve inhisarlar ve İktisad vekâletlerince tesbit edilecek nisbetlere göre tayin olunur. Bu maddelerin dahilden harice çıkarıldığını veya memlekette sarfedileceğini isbat edecek evrakın mahiyeti Gümrük ve inhisarlar vekâletince kararlaştırılır.

MADDE 34 — İnce tuz yapmak için açılacak müesseselerle halen mevcut bulunan bu gibi müessese sahib veya müstecirleri İnhisarlar idaresinden müsaade almağa ve bu gibi imalâthane ve müesseselerle

Ad. E.

MADDE 33 — İktisad encümeninin 32 nci maddesi aynen

MADDE 34 — Memleket içinde hazırlarıpta tuzlu olarak yahud salamura halinde ecnebi memleketlere çıkarılacak olan peynir, zeytin ve balık ve bir kimyevî ameliye ile tuzlu suda salamura edilmiş deri ve bağırsak gibi maddeler için sarfedildiği tahakkuk eyleyecek tuzların her kilosuna karşı sahiblerine işbu maddelerin ihrac edildiği mmtaka tuzla fiatinin altında beşi prim olarak verilir. Dahilde sarf ve istihlâk edilecek tuzlu balıklar için de yukarıdaki nisbeti aşmamak üzere verilecek primi Gümrük ve inhisarlar vekilliği tayin eder.

İşbu maddeler içindeki tuzun miktarı Gümrük ve inhisarlar ve İktisad vekâletlerince tesbit edilecek nisbetlere göre tayin olunur. Bu maddelerin dahilinden harice çıkarıldığı veya memlekette sarfedileceğini ispat edecek evrakın mahiyeti Gümrük ve inhisarlar vekâletince kararlaştırılır.

MADDE 35 — İnce tuz yapmak için açılacak müesseselerle halen mevcut bulunan bu gibi müessese sahib veya müstecirleri ve İktisad vekâletinin müsaadesile tuzdan kimyevî maddeler çıkarmak için açıla-

Mal. E.

MADDE 33 — İktisad encümeninin otuz ikinci maddesi aynen.

MADDE 34 — Adliye encümeninin otuz dördüncü maddesi aynen.

MADDE 35 — Adliye encümeninin otuz beşinci maddesi aynen.

B. E.

MADDE 33 — İktisad encümeninin 32 nci maddesi aynen

MADDE 34 — Adliye encümeninin 34 ncü maddesi aynen

MADDE 35 — Adliye encümeninin 35 nci maddesi aynen

sad vekâletinin müsaadesile tuzdan kimyevî maddeler çıkarmak için açılacak müesseseler ve toptan tuz ticareti yapanlarda bir ay zarfındaki ithalât ve sarfiyatlarını ve ertesi aya devrettikleri tuz miktarlarını her ay sonunda bir beyanname ile İnhisarlar idaresine bildirmeye ve muamele ve hesaplarını idarenin kontrolü altında bulundurmağa ve muntazam hesabı cari defteri tutmağa mecburdur.

MADDE 36 — İnhisarlar idaresi bu kanun mucibince tesbit edeceği fiat üzerinden istasyonlarda kendi nam ve hesabına tuz sattırmak için münasib bir komisyon vererek şimendifer idareleri ile muamele yapabilir.

MADDE 37 — 1278 tarihli tuz talimatnamesi ve zeyilleri ve 1282 tarihli fıkara nizamîye ve 24 kânunuevvel 1333 tarihli ve 468 ve 575 ve 2270 ve 1518 ve 2101 numaralı kanunlar hükümleri mülğadır.

MADDE 38 — Bu kanunun tatbik suretleri bir nizamname ile tayin olunur.

İktisad vekâletinin müsaadesile tuzdan kimyevî maddeler çıkarmak için açılacak müesseseler ve toptan tuz ticareti yapanlar da bir ay zarfındaki ithalât ve sarfiyatlarını ve ertesi veya devrettikleri tuz miktarlarını her ay sonunda bir beyanname ile İnhisarlar idaresine bildirmeye ve muamele ve hesaplarını idarenin kontrolü altında bulundurmağa ve muntazam hesabı cari defteri tutmağa mecburdurlar.

MADDE 35 — İnhisarlar idaresi bu kanun mucibince tesbit edeceği fiat üzerinden istasyonlarda kendi nam ve hesabına tuz sattırmak için münasib bir komisyon vererek şimendifer idareleriyle muamele yapabilir.

MADDE 36 — 1278 tarihli tuz talimatnamesi ve zeyilleri ve 1282 tarihli fıkara nizamîye ve 24 kânunuevvel 1333 tarihli kanunla 8 - IV - 1340, 3 - III - 1341, 24 - V - 1928, 2 - VI - 1929, 14 - I - 1933, 30 - V - 1935 tarihli ve 468, 575, 1270, 1518, 2101, 2752 sayılı kanunlar hükümleri kaldırılmıştır.

MADDE 37 — Bu kanunun tatbik suretleri bir nizamname ile gösterilir.

lerle İktisad vekâletinin müsaadesile tuzdan kimyevî maddeler çıkarmak için açılacak müesseseler ve toptan tuz ticareti yapanlar da bir ay zarfındaki ithalât ve sarfiyatlarını ve ertesi veya devrettikleri tuz miktarlarını her ay sonunda bir beyanname ile İnhisarlar idaresine bildirmeye ve muamele ve hesaplarını idarenin kontrolü altında bulundurmağa ve muntazam hesabı cari defteri tutmağa mecburdurlar.

MADDE 35 — İnhisarlar idaresi bu kanun mucibince tesbit edeceği fiat üzerinden istasyonlarda kendi nam ve hesabına tuz sattırmak için münasib bir komisyon vererek şimendifer idareleriyle muamele yapabilir.

MADDE 36 — 1278 tarihli tuz talimatnamesi ve zeyilleri ve 1282 tarihli fıkara nizamîye ve 24 kânunuevvel 1333 tarihli kanunla 8 - IV - 1340, 3 - III - 1341, 24 - V - 1928, 2 - VI - 1929, 14 - I - 1933, 30 - V - 1935 tarihli ve 468, 575, 1270, 1518, 2101, 2752 sayılı kanunlar hükümleri kaldırılmıştır.

MADDE 37 — Bu kanunun tatbik suretleri bir sene içinde yapılacak bir nizamname ile gösterilir.

Ad. E.

çak müesseseler ve toptan tuz ticareti yapanlar bir ay zarfındaki ithalât ve sarfiyatlarını ve ertesi aya devrettikleri tuz miktarlarını her ay sonunda bir beyanname ile İnhisarlar idaresine bildirmeğe ve muamele ve hesaplarını idarenin kontrolü altında bulundurmağa ve muntazam hesabı cari defteri tutmağa mecburdurlar.

MADDE 36 — İktisad encümeninin 35 nci maddesi aynen

MADDE 37 — 1278 tarihli tuz talimatnamesi ve zeyilleri ve 1282 tarihli fıkara nizamı ve 24 kânunuevvel 1333 tarihli kanunla 8 - IV - 1340, 3 - III - 1341, 24 - V - 1928 2 - VI - 1929, 14 - I - 1933, 30 - V - 1935 tarihli ve 468, 575, 1270, 1518, 2101, 2752 sayılı kanunlarla 2159 sayılı kanunun 9 ncu maddesi ve tuza müteallik olup bu kanuna muhalif diğer hükümler kaldırılmıştır.

Mal. E.

MADDE 36 — İktisad encümeninin otuz beşinci maddesi aynen.

MADDE 37 — Adliye encümeninin otuz yedinci maddesi aynen.

B. E.

MADDE 36 — İktisad encümeninin 35 nci maddesi aynen

MADDE 37 — Adliye encümeninin 37 nci maddesi aynen

MUVAKKAT MADDE —
Muhitinin tuz ihtiyacını temin edemeyen tuzla ve ambarlara 1 ağustos 1936 tarihinden itibaren diğer mmtaka tuzla ve am-

Hü.

G. İ. E.

İ. E.

MADDE 39 — Bu kanun neş-
rinden bir ay sonra muteberdir.

MADDE 40 — Bu kanunun
icrasına Dahiliye, Maliye, İktı-
sad, Gümrük ve inhisarlar ve-
kâletleri memurdur.

17 - IV - 1934

Bş. V. Ad. V. M. M. V.

İsmet Ş. Saracoğlu Zekâi

Da. V. Ha. V. Mal. V.

Ş. Kaya Dr. T. Rüştü Fuad

Mf. V. Na. V. İ. V.

Ali M. Celâl

S. İ. M. V. G. İ. V. Zr. V.

Dr. Refik Ali Rana Z. Muhlis

MADDE 38 — Bu kanun
neşri tarihinden bir ay sonra
muteberdir.

MADDE 39 — Bu kanunun
icrasına Adliye, Dahiliye, Mali-
ye, İktısad, Gümrük ve inhi-
sarlar vekâletleri memurdur.

MADDE 38 — Bu kanun
neşri tarihinden bir ay sonra
muteberdir.

MADDE 39 — Bu kanunun
hükümlerini icraya Adliye, Da-
hiliye, Maliye, İktısad, Güm-
rük ve inhisarlar vekâletleri
memurdur.

Ad. E.

Mal. E.

B. E.

MADDE 38 — İktisad encümeninin 38 nci maddesi aynen

MADDE 38 — İktisad encümeninin otuz sekizinci maddesi aynen.

MADDE 39 — İktisad encümeninin 39 ncu maddesi aynen

MADDE 39 — İktisad encümeninin otuz dokuzuncu maddesi aynen.

barlarından sevkedilib bu kanunun meriyeti tarihine kadar satılan tuzların satış fiyatı hakkında da beşinci maddenin bu husustaki hükmü tatbik olunur.

MADDE 38 — Bu kanun birinci kânun 1937 bidayetinden muteberdir.

MADDE 39 — İktisad encümeninin 39 ncu maddesi aynen